

Årsberetning 2016

Årsberetning 2016

Styrets årsberetning sammen med resultatregnskap, balanse, kontantstrømanalyse og noter til regnskapet har som formål å dekke kravene i "Lov om årsregnskap m.v. av 17. juli 1998 nr. 56" og "Forskrift av 16. desember 1998 nr. 1240 om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike". Grue Sparebank har valgt å kombinere offentliggjøringen av finansiell informasjon i henhold til Baselkomitéens standarder for kapital- og likviditetsstyring (Basel III) som er gjort gjeldende gjennom EUs kapitaldekningsdirektiv (CRD IV) i et felles dokument sammen med ordinær årsrapport for 2016. Vi vil med offentliggjøringen bidra til at markedsaktørene bedre kan vurdere Grue Sparebanks risikonivå, styring og kontroll med risikoene samt bankens kapitalisering. Grue Sparebank utarbeider på grunn av uvesentlig betydning ikke regnskap på konsolidert basis for konsernet, men datterselskap og tilknyttet selskap er omtalt i årsberetning og noter.

Den økonomiske utviklingen nasjonalt og internasjonalt påvirker Grue Sparebanks, våre privatkunders og det lokale næringslivets rammebetingelser. Styret har innledningsvis derfor valgt å omtale noen viktige makroøkonomiske forhold i beretningen.

Norsk økonomi i 2016

Norsk økonomi var i 2016 inne i sitt andre år med unormalt svak økonomisk vekst. De siste prognoser fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) peker mot en vekst i bruttonasjonalproduktet (BNP) for Fastlands-Norge på 0,7 %, klart lavere enn de 2 % som SSB antar er mer normal vekst for norsk økonomi. For å holde veksten oppe, og motvirke de negative virkningene av et vedvarende fall i oljeinvesteringene, førte myndighetene i 2016 en ekspansiv finanspolitikk samtidig som Norges Bank reduserte sin styringsrente fra 0,75 % til 0,5 %. Også i 2017 blir finanspolitikken ekspansiv.

Kronekursen var i gjennomsnitt i 2016 på et rekordsvakt nivå, om lag 2 % svakere enn i 2015. Til tross for at lønnsoppgjøret ble det mest moderate i manns minne med en antatt lønnsvekst i fjor på 2,0-2,5 %, ble prisveksten for året som helhet så høy som 3,6 %, godt hjulpet av den svake kronekursen. Gjennom fjoråret hentet imidlertid kronekursen seg inn igjen, hvilket bidro til lavere prisvekst mot slutten av året. Fjorårets fall i reallønnen på 1,4 % er den sterkeste nedgang vi har sett i moderne tid.

Den lave lønnsveksten i fjor må sees i sammenheng med den relativt høye arbeidsledigheten i Norge, samt de vedvarende utfordringene oljeindustrien sliter med. Arbeidsledigheten endte på i underkant av 5 % ved utgangen av året.

Til tross for svak økonomisk vekst og nedgang i kjøpekraften for folk flest, økte boligprisene med 8,3 % for året som helhet, målt ved Eiendom Norge sin nasjonale boligprisindeks. De regionale forskjellene var store med en nedgang på 2,6 % i Stavanger, og en økning på 23,3 % for Oslo.

Kredittveksten til norske långivere var 4,8 % målt fra november 2015 til november 2016. De ikke-finansielle foretakene hadde 2,6 % vekst i denne perioden, mens husholdningenes gjeld la på seg med 6,1 %. Husholdningenes gjeldsgrad er nå rekordhøy.

Mot slutten av fjoråret vedtok Finansdepartementet å heve den motsykliske kapitalbufferen for bankene fra dagens 1,5 %, til 2,0 % fra og med 2018. I tillegg er det innført et strengere krav til ren kjernekapital for bankene under det såkalte pilar 2 kravet i kapitaldekningsreglene. Begge disse forholdene medfører et skjerpet egenkapitalkrav for bankene.

Antall konkurser økte med 13,5 % målt fra september 2015 til september 2016.

Hovedindeksen på Oslo Børs steg 12,1 %, finansindeksen steg 24,3 % og egenkapitalbevisindeksen steg med 34,9 % i 2016.

Utsiktene for 2017 preges av behersket optimisme i de fleste norske prognosemiljøer. Den økonomiske veksten antas å ta seg noe opp til tross for vedvarende svak utvikling i oljenæringene, men arbeidsledigheten vil holde seg om lag på dagens nivåer. Pris- og lønnsvekst antas å bli moderat, Likevel vil kredittveksten trolig fortsette å holde seg høy i husholdningssektoren, takket være fortsatt stigning i boligprisene i de fleste deler av landet.

Norsk økonomi blir imidlertid stadig mer sårbar for et alvorlig tilbakeslag i boligmarkedene. Finanstilsynet advarer om økt risiko, desto høyere boligprisene og nybyggingsaktiviteten blir. For å dempe boligprisveksten strammet Finanstilsynet inn boliglånsforskriften høsten 2016, blant annet med særskilte krav til egenkapital ved kjøp av sekundærbolig i Oslo og en maksimal gjeldsgrad (gjeld i forhold til inntekt) på 5.

Lokale forhold og lokalt næringsliv

Lokalområdet er preget av mange små bedrifter i næringer med relativ lav lønnsomhet og svak vekst. Liten tilgang på egenkapital er en utfordring for lokale bedrifter ved finansiering av vekst og ved investeringer i varige driftsmidler. Investeringsviljen i næringslivet lokalt oppleves fortsatt generelt sett liten. Evnen til å skape lønnsomhet og egenkapital til nyinvesteringer er klart størst for de store bedriftene som fungerer som motorer for øvrig næringsliv ved at de skaper ringvirkninger for mindre bedrifter. Regionens største utfordring er manglende vekst i næringsliv og svak utvikling i folketall i regionsenteret Kongsvinger. De siste årene har det forsvunnet mange arbeidsplasser spesielt i tradisjonelle industribedrifter. Det er generelt sett blitt etablert svært få nye virksomheter som har potensial å generere mange nye

arbeidsplasser i regionen de senere årene. Antall nyskapt arbeidsplasser i lokalområdet er derfor betydelig lavere enn antall arbeidsplasser som har forsvunnet i private virksomheter. Negativ befolkningsutvikling over tid og en aldrende befolkning, er kommunens største utfordring. I den senere tid kan det synes som om befolkningstallet har stabilisert seg eller i det minste at nedgangen er redusert. For framtidig utvikling i kommunen vil nytenkning og nyskaping være av avgjørende betydning for å lykkes å etablere nye virksomheter i regionen som skaper ringvirkninger i kommunen.

Regionen har et meget aktivt landbruksmiljø som preges av stadig færre, men mer profesjonelle produsenter. Strukturrasjonaliseringen i jordbruket fortsetter ved at eiendommer i hovedsak leies ut til naboer, men også at eiendommer i økende grad legges ut for salg. En annen utvikling er at stadig flere skiller ut tunet på sin landbrukseiendom og selger produksjonsarealet til andre produsenter. Strukturrasjonaliseringen reduserer det totale investeringsbehovet i næringen betydelig. Prisene på landbrukseiendommer er høye og fortsatt stigende, dette i stor grad som følge av kjøpere med hovedinntekt fra annen virksomhet som vektlegger bomiljø sterkere enn inntektsmulighetene på eiendommene. Strukturrasjonaliseringen fører til en reduksjon i antall aktive gårdbrukere og spesielt heltidsbrukere. De siste årene er det flere bønder som tidligere har vært rene planteprodusenter, som har etablert husdyrproduksjon for å sikre heltids arbeid på gårdene. Innovasjon Norge er en viktig finansieringskilde for investeringer i husdyrproduksjon og en viktig samarbeidspartner for Grue Sparebank. Lønnsomheten i husdyrproduksjonen påvirkes i stor grad av markedsforholdene. Det har i 2016 vært stabil lønnsomhet i korn-, potet- og svineproduksjonen og bedret lønnsomhet i fjørfe- og storfekjøttproduksjonen. Det er for tiden økende interesse for etablering av spesialisert storfekjøttproduksjon. Det er på landsbasis stor underdekning av norskprodusert storfekjøtt og dermed gode muligheter i denne produksjonen.

Avvirkningen i skogbruket i Åsnes og Grue kommuner ble lavere i 2016 enn i et gjennomsnittså, vesentlig på grunn av vanskelige driftsforhold og lavere priser. Total avvirkning i de to kommunene ble 385.702 m³ tømmer og massevirke. Volumet tilsvarer et transportbehov på ca. 11.000 vogntog. Gjennomsnitt avvirkning siste fem år er 453.469 m³. Oppnådd gjennomsnittspris i 2016 ble kr 358 pr m³, noe som tilsvarer en reduksjon på kr 21 fra 2015. Avvirkningen i 2016 representerer en bruttoverdi på ca. kr 138,0 mill.

Grue Sparebank ser det som viktig å bidra til næringsutvikling og verdiskaping i området. Dette gjøres blant annet ved å gå inn som aksjonær eller ved andre bidrag i lokale utviklingssentre. Vårt mål er å bidra til næringsvirksomhet for å sikre framtidig virksomhet lokalt, noe som er av vesentlig betydning for Grue Sparebanks egen drift framover. Grue Sparebank er i dag aksjonær i det lokale utviklingssenteret Grue Næringselskap AS.

Markedsforhold / strategi

Grue Sparebanks verdigrunnlag er å være løsningsorientert, pålitelig og nær. Grue Sparebanks skal være en «Gærbra bank fær vanli' fælk».

Hovedtyngden av våre kunder i privatmarkedet er lokalisert i søndre Hedmark, i tillegg til en del privatkunder i Akershus / Oslo og enkeltkunder spredt ut over det meste av Sør-Norge. På grunn av større risiko knyttet til bedriftsengasjementer, har Grue Sparebank utlånsengasjement til bedriftsmarkedet i hovedsak i lokalområdet, med unntak av enkelte engasjement der vi har spesiell god kjennskap til eier/driver. Av bankens bedriftsmarkedsengasjement er 96 % av volumet innenfor lokalområdet.

Grue Sparebank har i 2016 hatt svært positiv utvikling i antall nye kunder og har hatt positiv utvikling innenfor alle produktområder. Lav vekst i utlånsvolum til bedriftsmarkedet har sin årsak i begrenset investeringsvilje i lokalområdet hos bedriftskunder og et ønske fra banken om begrenset vekst i bedriftsmarkedet for å begrense bankens risiko.

Grue Sparebank etablerte i oktober 2015 rådgivningskontor på Flisa i nabokommunen Åsnes, som i hovedsak skal betjene eksisterende og nye privatkunder i Åsnes og Våler kommuner. Åsnes og Våler er en del av bankens primære markedsområde, som banken kjenner godt fra tidligere. Bedriftsmarkedskunder i Åsnes og Våler blir som tidligere i hovedsak betjent fra bankens bedriftsmarkedsrådgivere ved hovedkontoret. Etableringen ble besluttet med bakgrunn i endrede markedsforhold og derav bedrede utviklingsmuligheter for Grue Sparebank i Åsnes. Rådgivningskontoret på Flisa har i 2016 vært bemannet med fire rådgivere og en kundeservicemedarbeider, som samlet utgjør ca. 4 årsverk. Det er i løpet av 2016 blitt montert innskuddsautomat på Flisa kontoret. Dette sammen med minibank som driftes av Nokas gjør at kontoret nå kan tilby de fleste tjenester. Utviklingen på kontoret på Flisa i 2016 har vært svært god.

Grue Sparebank vektlegger forsvarlig, bred, god rådgivning og aktiv kundeomsorg overfor sine kunder for å tilfredsstille kundenes behov for finansielle tjenester og forsikringstjenester i størst mulig grad. Vårt mål er at våre kunder skal ha en god og helhetlig plan for sin økonomi. Grue Sparebank prioriterer i hovedsak sin innsats mot eksisterende kundemasse og potensielle kunder innenfor bankens primære markedsområde. Ved utløpet av 2016 er 13 av bankens ansatte autoriserte finansielle rådgivere og 11 autoriserte forsikringsrådgivere.

Konkurransen i bankmarkedet oppleves fortsatt sterk, med økt marginpress spesielt for boliglån, men også for lån til primærnæringer. Grue Sparebank har konkurransedyktige betingelser i forhold til de bankene det er naturlig å sammenligne seg med.

Grue Sparebank gjennomfører årlig spørreundersøkelse blant sine kunder. Resultat av undersøkelsen i 2016 viste en kundetilfredshet på 82 og en kundelojalitet på 87, som er en oppgang både for kundetilfredshet og kundelojalitet fra 2015. Resultatene er over snittet for alle bankene i Norge som har gjennomført slike undersøkelser. Gjentatte undersøkelser hvert år de siste årene viser at kundetilfredsheten holder seg på stabilt høyt nivå. Undersøkelsen viser at kundene ønsker å bli kontaktet av banken. Kunder som har hatt kontakt med banken er betydelig mer tilfreds med banken.

Grue Sparebank driver ikke forsknings- og utviklingsarbeid i egen regi.

Som lokalbank er Grue Sparebank opptatt av lokal verdiskaping i vid forstand og bidrar aktivt for å øke den lokale verdiskapingen for å sikre utviklingsmuligheter og fremtidig kundegrunnlag. Grue Sparebank ser det som viktig at kredittpolicy utformes uavhengig av ønsket om lokal verdiskaping. Bankens bidrag til lokal verdiskaping skjer derfor på andre måter enn gjennom kredittgivning.

Grue Sparebank bidrar årlig med betydelige beløp til sponsing av idretts- og kulturaktiviteter i lokalområdet. Banken har i 2016 bidratt kr 2.060' til sponsing og gaver til lag og foreninger hovedsakelig knyttet til aktiviteter for barn- og ungdom.

Eika Alliansen

Grue Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS og en av 73 lokalbanker i Eika Alliansen. Lokalbankene, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt utgjør Eika Alliansen. Eika Alliansen er en av Norges største finansgrupperinger, med en samlet forvaltningskapital på 360 milliarder kroner.

Lokalbankene ved din side

Lokalbanker har bidratt til økonomisk utvikling og trygghet for privatkunder og lokalt næringsliv i norske lokalsamfunn i snart 200 år. Lokalbankene i Eika Alliansen har full selvstendighet og styring av egen strategi og sin lokale merkevare. Nærhet og personlig engasjement for kundene og lokalsamfunnet, kombinert med inngående kunnskap om kundenes behov og bedriftenes lokale marked, er lokalbankenes viktigste konkurransefortrinn. Lokalbankene i Eika Alliansen er dermed unike og viktige økonomiske bidragsytere til vekst og utvikling for både privatpersoner og norsk samfunns- og næringsliv. I første rekke gjennom sitt engasjement for lokalsamfunnet og som tilbyder av økonomisk rådgiving, kreditt og finansprodukter tilpasset lokalt næringsliv og folk flest. Lokalbankene i Eika Alliansen har blant landets mest tilfredse kunder både i personmarkedet og bedriftsmarkedet. Med ca. 200 bankkontorer i 120 kommuner representerer lokalbankene en viktig aktør i norsk finansnæring og bidrar til verdiskaping i mange norske lokalsamfunn.

Eika Gruppen styrker lokalbanken

Eika Gruppen utgjør finanskonsernet i Eika Alliansen og konsernets visjon er «Vi styrker lokalbanken». Konsernets kjernevirksomhet er tjenesteleveranser til lokalbanken og lokalbankens kunder. Eika Gruppen utvikler og leverer tjenester som understøtter stabil og effektiv bankdrift, samt løsninger og kompetanse som sikrer kundene, bankene og deres lokalsamfunn vekst og utvikling. Konkret innebærer det blant annet å levere en komplett plattform for bank- infrastruktur, inkludert IT, betalingsformidling og digitale tjenester som nett- og mobilbank. Eika Gruppen har et prosjekt- og utviklingsmiljø som utvikler nye, digitale løsninger for lokalbankene. Produktselskapene i Eika Gruppen - Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling - leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende konsepter. Utover disse leveransene gir Eika Gruppen alliansebankene tilgang til kompetanseutvikling med Eika Skolen, virksomhetsstyring med Eika ViS, økonomi- og regnskapstjenester med Eika Økonomiservice og depottjenester med Eika Depotservice. Grue Sparebank benytter seg ikke av Eika Økonomiservice og Eika Depotservice sine tjenester. Eika Gruppen arbeider i tillegg innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta lokalbankenes næringspolitiske interesser.

Eika Gruppens samlede leveranser sikrer lokalbankenes konkurransedyktighet slik at de kan bygge videre på sin sterke, lokale markedsposisjon.

Eika Boligkreditt sikrer lokalbanken langsiktig finansiering

Eika Boligkreditt er en del av Eika Alliansen og er direkte eid av 72 lokalbanker og OBOS. Selskapet har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig finansiering av boliglån ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Eika Boligkreditt har en forvaltningskapital på omlag 96 milliarder kroner og er, med sin tilgang til finansiering i både det norske og internasjonale finansmarkedet, en viktig finansieringskilde for alliansebankenes boliglånsportefølje.

Glåmdalsmegleren AS – Aktiv Eiendomsmegling Glåmdal

Glåmdalsmegleren AS er tatt inn i regnskapet for Grue Sparebank som et tilknyttet selskap. Glåmdalsmegleren AS ble opprettet og operativt mai 2004. Selskapet eies 31.12.16 av Grue Sparebank (33 %), Odal Sparebank (33 %) og Tvehol Eiendom AS (34 %). Selskapet er lokalisert i Kongsvinger by. Som daglig markedsnavn benyttes Aktiv Eiendomsmegling Glåmdal på selskapet.

Selskapet bidrar til å komplettere bankens tilbud av finansielle tjenester og gir dermed mulighet for å få nye kunder. Selskapet omsetter eiendommer i Sør-Odal, Nord-Odal, Kongsvinger, Eidskog, Grue, Åsnes og Våler. Selskapet samarbeider med Aktiv Eiendomsmegling AS som er franchisegiver. Selskapet har befestet sin posisjon som en betydelig markedsaktør for omsetning av eiendommer i Glåmdalsregionen.

Glåmdalsmegleren AS har i alle driftsår, unntatt oppstartsåret 2004 og i 2013, oppnådd positivt årsresultat. På grunn av redusert antall eiendomsomsetninger i regionen, ble omsetningen i 2016 redusert med 9,1 % i forhold til året før. Selskapet hadde ved utgangen av 2016 fire fast ansatte. Glåmdalsmegleren AS oppnådde i 2016 et årsresultat på kr 211.326 etter skatt, som er en resultatsvekkelse på kr 53.793 fra forrige år. Selskapet hadde en bokført egenkapitalandel på 40,4 % ved utgangen av 2016.

Grue Næringssselskap AS - samarbeid med Hedmark Kunnskapspark

Grue Sparebank har en eierandel på 53,6 % i Grue Næringssselskap AS. Nest største aksjonær er Grue kommune med en eierandel på 36,4 %. På grunn av at selskapets virksomhet er av uvesentlig betydning for morbankens resultat, er det ikke utarbeidet konsernregnskap. Grue Næringssselskap AS eier et næringsbygg i Kirkenær sentrum som benyttes til egen virksomhet og til utleie. Bygget ble tatt i bruk som næringshage for små bedrifter i 2001. Bygget er ved utgangen av 2016 fullt utleid. Totalt har nå 20 virksomheter med til sammen ca. 70 ansatte sin virksomhet i næringshagen. Siden oppstart i 2001 har 60 ulike virksomheter vært lokalisert i næringshagen.

Selskapet hadde ved utgangen av 2016 en fast ansatt i 80 % stilling. Daglig leder har i tillegg til drift av selskapet oppgaver knyttet til generell næringsutvikling, rådgivende virksomhet overfor næringslivet og prosjektarbeid på oppdrag fra bedrifter og Grue kommune. Via Grue kommunes eierskap og styrerepresentasjon i selskapet, søker vi å finne løsninger totalt sett er mest mulig optimale for etablert næringsliv og etablerere i kommunen. Selskapet har utstrakt samarbeid med andre utviklingsaktører regionalt. Fra 1. januar 2017 har Grue Næringssselskap AS inngått en samarbeidsavtale med Hedmark Kunnskapspark AS og K+ for å effektivisere den totale ressursbruken og medvirke til en bedre samordning av regionens arbeid med næringsutvikling. Daglig leder i Grue Næringssselskap AS er fra 1. januar 2017 ansatt i Hedmark Kunnskapspark AS. Grue Næringssselskap AS vil fra 2017 basere sin drift kun på leide tjenester.

Hedmark Kunnskapspark har egen avdeling på Kongsvinger med ansvaret for førstelinjetjenesten i Kongsvinger, omstillingsprogrammet K+ for Kongsvingerregionen og inkubatordrift. Denne regionen som har den største industriettheten i Hedmark opplevde et tap av flere hundre arbeidsplasser under finanskrisen i 2008-2009. Det ble klart at Kongsvingerregionen trengte en ny giv for å få vekst i næringslivet. Derfor er det igangsatt et omstillingsprogram som er et spleiselag mellom stat, fylket, regionråd og Kongsvinger kommune. Fra 1. januar 2016 har K+ også hatt ansvar for Industriinkubatoren for Kongsvingerregionen som skal ha fokus på produksjonsindustri. Denne felles regionale satsingen har en målsetning å skape 100 nye arbeidsplasser årlig i regionen. De siste årene har det vært stor aktivitet i jakten på nye idéer, og resultatene viser at det er god tilgang på idéer, over 100 i året. Noen av idéene gir grunnlag for bedriftsoppstart eller igangsetting av nytt område hos en eksisterende bedrift. Det vil bli ny vekst i Kongsvingerregionen, men dette krever endring både av holdninger og næringsstruktur. Brikkene i puslespillet for regionen må legges, noen brikker er kjente, mens andre er helt nye. Bioøkonomi er eksempel på et nytt fagområde som Kongsvingerregionen ønsker å ta en rolle i.

Hedmark Kunnskapspark (HKP) har i tillegg til sitt ordinære inkubatorprogram fått tildelt et program via Landbruksdepartementet som heter «Inkubasjon i Landbruksrelaterte næringer». I den anledning åpner HKP en avdeling av HKP Inkubator med fokus på gründerideer i landbruksrelaterte næringer i Grue Næringssselskap AS sine lokaler.

Grue Næringssselskap AS oppnådde i 2016 et årsresultat på minus kr 95.278 etter skatt, som er en resultatsvekkelse på kr 100.838 fra forrige år. Det negative resultatet skyldes ekstraordinære vedlikeholdskostnader på ca. kr. 300.000 i 2016. Omsetningen i 2016 ble redusert med 3,3 % i forhold til året før. Selskapet hadde en bokført egenkapitalandel på 84,6 % ved utgangen av 2016.

Grue Næringssselskap AS har inngått avtale om salg av tomt til ny Rema butikk som vil bli påbegynt i 2017. Inntekt knyttet til tomtsalg vil bli bokført i 2017.

Økonomisk utvikling for banken

Fra resultatregnskapet (hele tusen)	2012	2013	2014	2015	2016
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	33.410	33.279	34.645	37.475	43.478
Netto andre driftsinntekter	7.357	12.587	12.907	10.125	13.082
Driftskostnader	26.996	31.333	30.900	26.725	37.615
Resultat før tap og skatt	13.771	14.533	16.652	20.875	18.945
Tap på utlån	2.325	26.125	4.876	5.739	3.328
Nedskrivninger / gevinst på anleggsmidler	-	(19.499)	2.129	17	1.916
Resultat for regnskapsåret før skatt	11.446	(31.091)	13.905	15.153	17.533
Skattekostnad	4.342	(2.982)	3.163	4.124	3.380
Resultat for regnskapsåret etter skatt	7.104	(28.109)	10.742	11.029	14.153
Fra balansen (hele tusen)					
Brutto utlån	1.374.690	1.417.114	1.397.078	1.564.688	1.816.301
Utlån lagt i boligkredittforetak	182.704	200.786	196.055	195.656	461.376
Tapsavsetninger	29.252	23.882	17.180	21.158	18.064
Innskudd fra kunder	1.374.174	1.389.868	1.488.160	1.543.453	1.716.335
Forvaltningskapital	1.758.828	1.769.441	1.864.995	1.896.685	2.244.460
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	1.760.576	1.741.457	1.840.291	1.881.739	2.084.835
Egenkapital	287.599	259.489	269.731	275.571	288.724

Nøkkeltall	2012	2013	2014	2015	2016
Rentenetto	1,90 %	1,91 %	1,88 %	1,99 %	2,09 %
Kostnader i % av inntekter	66,28 %	68,31 %	64,98 %	56,15 %	66,50 %
Kostnadsvekst	5,69 %	16,07 %	-1,38 %	-13,51 %	40,75 %
Taps-% utlån	0,17 %	1,84 %	0,35 %	0,37 %	0,18 %
Misligholds-%	3,18 %	2,31 %	2,27 %	1,25 %	1,32 %
Egenkapitalavkastning	2,47 %	-10,83 %	3,98 %	4,01 %	4,91 %
Kapitaldekning	28,46 %	26,21 %	27,29 %	27,30 %	24,44 %
Egenkapital i % av forvaltningskapital	16,35 %	14,67 %	14,46 %	14,53 %	12,86 %
Utlånsvekst	0,95 %	3,09 %	-1,41 %	12,00 %	14,53 %
Utlånsvekst inkl. boligkredittforetak	3,91 %	3,89 %	-1,53 %	10,50 %	27,85 %
Innskuddsvekst	9,44 %	1,14 %	7,07 %	3,72 %	11,20 %
Innskudd i % av utlån	99,96 %	98,08 %	106,52 %	98,64 %	94,50 %
Økning i forvaltningskapitalen	-2,00 %	0,60 %	5,40 %	1,70 %	18,34 %
Antall årsverk	23	20,5	19,9	19,5	22,2

Forvaltningskapital

Grue Sparebanks forvaltningskapital var ved utgangen av 2016 på kr 2.244,5 mill. Forvaltningskapitalen økte 18,3 % i 2016, den gjennomsnittlige økningen i forvaltningskapital siste 5 år er 4,8 %.

Innskudd

Ved utgangen av 2016 utgjorde Grue Sparebanks samlede innskudd fra kunder kr 1.716,3 mill. (jfr. note 12). Innskuddene økte i 2016 med 11,2 %, den gjennomsnittlige økningen i innskudd siste 5 år er 6,5 %. I henhold til Vergemålsloven forvaltes vergemålsmidler fra og med 2013 av Fylkesmannen i det enkelte fylke. Grue Sparebank har ikke inngått avtale med Fylkesmannen og har ikke vergemålsmidler som innskudd. Banken har heller ikke kommunale eller meglede innskudd. Bankens største innskudd utgjorde pr 31.12.16 kr 25,2 mill. Bankens 20 største innskudd utgjorde kr 164,0 mill. Bankens innskuddsdekning er 94,5 %, som er en reduksjon fra 98,6 % i 2015. Banken er i prinsippet selvfinansiert da sum innskudd og egenkapital er større enn samlede utlån. Banken har redusert renten på høyest forrentede innskudd med totalt 0,25 prosentpoeng ved en renteendring i 2016. Banken tilbyr kun innskudd med flytende rente, ikke fastrenteinnskudd.

Utlån

Ved utgangen av 2016 utgjorde Grue Sparebanks samlede brutto utlån kr 1.816,3 mill. (jfr. note 5). Utlånene på egen balanse økte i 2016 med 14,5 %. Gjennomsnittlig økning i utlån på bankens egen balanse siste 5 år er 6,1 %. I tillegg til utlån på egen balanse har banken en utlånsportefølje på kr 461,4 mill. plassert i Eika Boligkreditt AS, dette er en økning på kr 265,7 mill. fra forrige år. Økningen i utlånsvolum inkludert lån plassert i Eika Boligkreditt AS utgjorde i 2016 27,9 %. Av bankens samlede lån til personmarkedskunder er 24,4 % plassert i Eika Boligkreditt AS. Bankens interne ramme for plassering av lån i boligkredittforetak er 35 %.

Bankens utlån til næringsliv utgjorde ved utgangen av 2016 kr 387,0 mill. og er økt med 10,9 % i 2016. Ett næringslån på kr 24,3 mill. vil innløst 1. kvartal 2017 med bakgrunn i salg av eiendom. Lån til næringsliv inkludert lån til landbruk utgjorde 21,3 % av bankens samlede brutto utlån ved utgangen av 2016. Av lån til næringsliv utgjorde lån til landbruksformål 54,8 %.

Banken har ikke fastrentelån på egen balanse og tilbyr ikke valutalån.

Bankens samlede vekst i utlån var i 2016 høyere enn budsjettert nivå og skyldes i hovedsak nye kunder ved vårt nyetablerte rådgivningskontor i Åsnes kommune. For perioden 2017-19 har vi prognosert med lavere utlånsvekst enn i 2016.

Tap på utlån og garantier

Nedskrivning på individuelle lån og nedskrivning på grupper av utlån foretas i henhold til "Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner". Nedskrivning på grupper av utlån baseres på tapshistorikk for lån, kreditt og garantier til næringskunder og personkunder i kombinasjon med sannsynlighet for mislighold i nærings- og privatporteføljene. Det foretas i tillegg en vurdering av nedskrivningsbehov avhengig av lokaløkonomiske og makroøkonomiske forhold. Vår vurdering av nedskrivninger på individuelle utlån foretas ved engasjementsgjennomgang, gjennomgang av Early warning rapport, restanselister, overtrekkslister og ut fra vår lokalkunnskap.

Det er god spredning i utlånsmassen og de fleste større lån er sikret ved pant og /eller garantier. Av utlånene er 1.366 mill. kr sikret med pant i bolig innenfor 80 % av forsvarlig verdigrunnlag.

For å korte ned tiden fra første purring til saken går til inkasso og for å effektivisere oppfølgingen av overtrekk og restanser er all purring utkontraktert til vårt samarbeidende inkassoselskap ved at filer overføres elektronisk.

Grue Sparebank har pr. 31.12.2016 nedskrivninger på 11,0 mill. kr på individuelle lån og 7,1 mill. kr på grupper av utlån. Sum nedskrivninger er redusert med kr 3,1 mill. kr fra forrige år. Konstaterte tap på utlån og garantier utgjør kr 8,9 mill. Tap på utlån utgjorde i 2016 0,18 % av brutto utlån.

Styret kjenner ikke til lån, garantier eller andre plasseringer som vil kunne føre til tap av betydning i 2017, utover det som er hensyntatt i nedskrivninger på individuelle lån og grupper av utlån.

Verdipapirer

Verdipapirer utgjorde pr 31.12.16 13,6 % av bankens forvaltningskapital. Av verdipapirene utgjør 10,8 % norske obligasjoner med lav kredittrisiko, 0,2 % obligasjonsfond, 0,5 % ansvarlig lånekapital i andre foretak, 0,9 % pengemarkedsfond og 1,3 % aksjer og aksjefond av bankens forvaltningskapital (jfr. note 7, 8 og 9). Aksjeeksponeringen er i hovedsak plassert i selskaper som er strategisk viktige for banken og i aksjefond.

Overskuddslikviditet som ikke er plassert i verdipapirer, er plassert som kortsiktige innskudd i andre banker. Bankens beholdning av rentebærende papirer er i regnskapet for 2016 verdsatt til laveste verdis prinsipp, det vil si laveste verdi av kostpris og markedsverdi. Beholdningen var pr. 31.12.2016 verdsatt til 252,2 mill. kr. Med bakgrunn i økte markedsverdier er det foretatt tilbakeføring av tidligere nedskrivning av beholdningen av obligasjoner og sertifikater med totalt kr 1.012' i 2016. Det er realisert tap på kr 31' på obligasjoner i 2016. Markedsverdivurderinger foretas månedlig av eksterne ekspertise og eventuelle opp- / nedskrivninger foretas fortløpende gjennom året.

Bankens aksjeportefølje, andeler i fond og egenkapitalbevis var ved årets utløp bokført med 52,3 mill. kr. Porteføljen inkluderer obligasjonsfond på 3,5 mill. kr, pengemarkedsfond på kr 20 mill. kr, aksjefond på kr 4,1 mill. og aksjer klassifisert som anleggsmidler 24,7 mill. kr. Omløpsporteføljen er etter porteføljeprinsippet verdsatt til laveste av markedspris og kostpris. Markedsverdi fastsettes månedlig ut fra offentlige kursoversikter og eventuelle opp- / nedskrivninger foretas fortløpende gjennom året. Netto realiserte gevinster / tap og verdijusteringer på beholdningen av aksjer, andeler i fond og egenkapitalbevis utgjør i 2016 totalt et positivt bidrag på kr 1.961', hvorav gevinst på salg av anleggsaksjer utgjør kr 1.916'. Aksjer i selskaper som representerer strategiske plasseringer er klassifisert som anleggsmidler. Anleggsaksjene verdsettes til kostpris, ved varig verdinedgang verdsettes anleggsaksjene til virkelig verdi.

Bankens portefølje av rentepapirer forvaltes av Eika Kapitalforvaltning AS. Øvrig verdipapirbeholdning forvaltes i egen regi. Fondsprodukter hos eksterne forvaltere benyttes hvis dette er fordelaktig ut fra kostnad / nytte og likviditeten i verdipapirene.

Investering i verdipapirer skjer med bakgrunn gjeldende markedspolicy og plasseringsrammer fastsatt av styret. Ved plassering prioriteres verdipapirer med begrenset risiko. Bankens verdipapirbeholdning og avkastning blir rapportert til styret hver måned.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler utgjorde ved utgangen av 2016 0,7 % av bankens forvaltningskapital (jfr. note 10).

Årsresultat

Grue Sparebank oppnådde i 2016 et årsresultat etter skatt på kr 14.153.305. Dette tilsvarer 0,68 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Gjennomsnittlig forvaltningskapital var i 2016 kr 2.084.835'.

Driftskostnader i % av driftsinntekter utgjør 66,5 %.

Bankens rentenetto i 2016 ble kr 43,5 mill. som er en økning på kr 6,0 mill. fra 2015. Rentenettoen i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital er på 2,09 %, en økning på 0,10 prosentenheter fra året før. Avgift til Bankenes Sikringsfond utgjorde i 2016 kr 1.177', mot kr 1.147' i 2015. Avkastningen på pengemarkedsfond er ført som gevinst på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning.

Sett med bakgrunn i den meget sterke konkurransen i bankmarkedet, lavt rentenivå og press på rentemarginen, anser styret resultatet som tilfredsstillende. Bankens har økte kostnader på grunn av etableringen av rådgivningskontoret i Åsnes, men registrerer at satsingen gir positiv utvikling i resultatet. Styret og administrasjonen har kontinuerlig fokus på tiltak for å bedre lønnsomheten.

Etter styrets oppfatning gir årsregnskapet en tilfredsstillende beskrivelse av bankens stilling ved årsskiftet og styret ser ingen forhold av betydning for stilling og resultat som har inntruffet etter regnskapets avslutning.

Årsresultatet etter skatt på kr 14.153.305 foreslås disponert slik:

Overført til sparebankens fond:	kr. 13.171.017
Overført til gavefond og/eller gaver:	kr. 1.000.000
Overført fra fond for vurderingsforskjeller:	kr. 17.712

Kapitaldekning / egenkapital

Bankens kapitaldekning fastsettes i henhold til Baselkomitéens standarder for kapital- og likviditetsstyring (Basel III) som er gjort gjeldende gjennom EUs kapitaldekningsdirektiv (CRD IV). Grue Sparebanks beregningsgrunnlag for kapitaldekning var ved årets utgang på 1.146,9 mill. kr. Kapitaldekningen var 24,44 % pr 31.12.16. Til sammenligning hadde Grue Sparebank en kapitaldekning pr. 31.12.15 på 27,30 % (jfr. note 14). Reduksjonen i bankens kapitaldekning skyldes vekst i bankens beregningsgrunnlag som følge av høy utlånsvekst. Bankens interne ramme for minimum kjernekapitaldekning er 20 %. Bankens ansvarlige kapital består kun av ren kjernekapital.

Myndighetenes minimumskrav til kapitaldekning var 15 % pr 31.12.16. Minimumskrav til kapitaldekning er fastsatt til 15,5 % pr 31.12.17.

Etter årets årsoppgjørdisposisjoner er sparebankens egenkapital kr 288,7 mill. som utgjør 12,9 % av forvaltningskapitalen.

Årsregnskapet er på bakgrunn av dette avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Årsregnskapet og årsberetningen gir en rettvise oversikt over bankens utvikling og resultat av virksomheten og dens stilling.

Risikoforhold / overordnede mål for risiko og risikotoleranse

Styret har fastsatt at banken skal ha en lav / moderat risikoprofil. Etter fast oppsatt plan foretas løpende rapporteringer gjennom året av de viktigste risikoforhold knyttet til bankens virksomhet. Banken utarbeider egen risikorapport til styret hver måned basert på interne og eksterne rammer for virksomheten. For å avdekke eventuell forhøyet risiko gjennomføres stresstester etter fastsatt plan eller etter behov.

Styret gjennomgår / revurderer strategisk plan hvert år. Banken er eksponert for finansiell risiko i form av kredittrisiko, renterisiko, valutarisiko, kursrisiko og likviditetsrisiko. Banken styrer og følger opp disse risikoene blant annet gjennom regelmessig og detaljert rapportering til styret, årlig budsjettering og bankens internkontrollsystem.

Mest betydningsfulle risikoer og tiltak for å redusere risikoen

Strategisk risiko

Strategisk risiko knytter seg til feil strategiske valg som medfører risiko for tap for banken på grunn av feil satsing, feil investeringer eller uteblitte strategiske beslutninger som truer bankens eksistens. Gjeldende strategiplan gjelder for 2013-17. Bankens strategi gjennomgås og revurderes årlig.

Strategisk risiko omfatter også kontroll- og styringsrisiko.

Kredittrisiko

Bankens viktigste risikoeksponering totalt sett er kredittrisikoen i utlånsporteføljen (jfr. note 5). Kredittrisikoen styres av retningslinjer gitt i kredittpolicy, kredittåndbok, fastsatte bevilgningsfullmakter og krav fra myndighetene. Banken har valgt å være mer konservative enn det lovverket pålegger banken. Bankens policy, kompetanse, rutiner og kontroller på området skal være slik at det sikrer en sunn og langsiktig utvikling uten at banken utsettes for unødig risiko. Bankens målsetting innen kredittområdet er at lån / kreditter i all hovedsak skal innvilges med lav eller moderat risiko. Bankens kredittstrategi /-policy gjennomgås og revurderes av styret årlig.

Organiseringen innenfor kredittområdet skal være slik at den både ivaretar kundenes krav til service og personlig kontakt og bankens krav til spesialisering, kvalitet og kompetanseutvikling.

Kredittporteføljen skal primært være knyttet til følgende segmenter:

- Personmarkedet
- Primærnæringer
- Små og mellomstore bedrifter med lokal tilhørighet

Porteføljestyling/risikoklassifisering

Kredittkunder er tildelt fast engasjementsansvarlig kunderådgiver i banken, hvis kunderådgiveren er tilgjengelig skal i prinsippet kunden alltid betjenes av samme rådgiver. Alle kunder med tilhørende kreditter risikoklassifiseres ved behandling av lånesøknad.

Grue Sparebank tok i løpet av andre halvår 2014 i bruk nytt risikoklassifiseringssystem basert på sannsynlighet for mislighold. Det nye risikoklassifiseringssystemet gir bedre grunnlag for kredittgiving, prisfastsettelse og porteføljestyling. Banken foretok i løpet av andre halvår 2015 validering av risikoklassifiseringsmodellene. Resultatet av valideringen viste at både personmarkeds- og bedriftsmarkedsmodellene har svært god forklaringskraft. Rekalibreringen ble gjennomført ved sammenligning av estimert mislighold i modellene og reelt mislighold. Rekalibreringen av modellene medførte strengere vurdering av bedriftsmarkedsporteføljen og en mindre streng vurdering av privatmarkedsporteføljen i 2015. Risikoklassifiseringsmodellene er ikke endret i 2016 og er identisk med 31.12.15.

For å analysere kredittrisikoen og tidlig avdekke mulige problemengasjement, legger banken stor vekt på løpende kontakt med kundene innen næringslivsmarkedet og holder seg oppdatert på makroøkonomiske og bransjespesifikke endringer som kan påvirke kredittrisikoen. For næringslivskunder med betydelig aktivitet og engasjement, tilstrebes fortløpende oppfølging av salg, regnskap, inntekter m.v. Det innhentes årsregnskap for næringslivskunder for analyse, oppfølging og fornyet risikoklassifisering.

Risikonivå som fremkommer i bankens modeller for vurdering av kredittrisiko bygger på en kombinasjon av historiske data fra regnskap, historiske hendelser og beregnet sannsynlighet for mislighold.

Risikospredning

Erfaringsmessig er bankens risiko for tap på utlån nesten utelukkende knyttet til næringslivsengasjementer. Banken har derfor besluttet å begrense utlån til næringslivsengasjementer inkludert landbruksengasjementer til maksimalt 33,3 % av totale utlån. Bankens andel av næringslivsengasjementer inkludert landbruk utgjorde pr 31.12.16 21,3 % av totale utlån. Av næringslån utgjorde landbrukslån 54,8 % pr 31.12.16. Andelen næringslivsengasjement er redusert i løpet av siste femårsperiode. Engasjementene innenfor næringsliv har god spredning mellom sektorer. Banken har etablert interne rammer for eksponering mot enkeltbransjer og porteføljekvalitet. Den største kredittrisikoen ligger i de store engasjementene, for å redusere risiko knyttet til de største engasjementene, er enkelte av disse delt med andre banker.

Risiko foreligger også på lån ytet til nyetableringer som banken ser som viktig for å delta i utviklingen av lokalsamfunnet. Styret ser det som viktig at bankens kredittpolitikk vurderes selvstendig, og ikke som en del av vårt bidrag til næringsutvikling.

Utlån til personmarkedet er fordelt på mange små lån, mange med god pantesikkerhet og således liten risiko. Prisene på boliger og landbrukseiendommer har steget i vårt område i 2016, men prisnivået på boliger er likevel svært lavt i forhold til bynære områder. Prisene på brukte boliger ligger langt under byggekostnadene.

Bankens interne krav er at bankens totale engasjement med en kunde som hovedregel ikke skal overstige 10 % av bankens ansvarlige kapital, med unntak av privatengasjement med spesielt god sikkerhet. Bankens største kredittengasjement pr 31.12.16 utgjorde 9,9 % av ansvarlig kapital og er sikret med pant i lett omsettelig eiendom.

Styret anser kredittrisikoen for utlån og garantier samlet sett som moderat ut over foretatte nedskrivninger på individuelle lån og grupper av utlån. Bankens verdipapirer er spredd på mange låntakere, med hovedtyngden innenfor finans og fylker/kommuner. Styret anser kredittrisikoen på obligasjonsporteføljen som lav. Banken har i 2016 gjennomført stress-tester på kredittrisikoområdet hver måned.

Operasjonell risiko

Defineres som "risikoen for tap som følge av utilstrekkelig eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser" Følgende risikokategorier er analysert:

- Internt og eksternt bedrageri (mislighetsrisiko)
- Arbeidsmiljø og ansettelsesvilkår
- Sikkerhet på arbeidsplassen
- Skade på fysiske eiendeler (fysisk risiko)
- Systemsvikt
- Kunder, produkter og forretningspraksis
- Oppgjør, levering og annen transaksjonsbehandling
-

Vurdering av operasjonell risiko utføres i forbindelse med årlig risikoanalyse, i tillegg blir det foretatt en skjønnsmessig vurdering om beregnet kapitalbehov i Pilar I er tilstrekkelig.

Markeds- og renterisiko

Eksponering i verdipapir- og rentemarkedet påfører banken tapsrisiko ved negativ utvikling i verdipapir- og rentemarkedet. Bankens retningslinjer og rammer for investering i verdipapirer (markedsrisikorammer) er fastsatt i bankens markedspolicy. Bankens markedspolicy gjennomgås og revideres av styret årlig. Hensikten med bankens eksponering i verdipapirmarkedet er å sikre en sunn og langsiktig utvikling, ved at overskuddslikviditet / likviditetsreserver gir god avkastning med begrenset risiko. Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer forvaltes av Eika Kapitalforvaltning AS gjennom en aktiv forvaltning avtale.

For å redusere markedsrisiko styres eksponeringen gjennom etablerte rammer for eksponering innen de forskjellige typer eiendeler og diversifisering. Bankens renterisiko knyttet til ulik rentebinding på innskudd og utlån er minimal. Banken har i tillegg renterisiko på sin beholdning av obligasjoner. Aksje- / aksjefondseksponeringen er utsatt for markedsrisiko ved mulighet for fall i aksjekurser. Banken har i svært begrenset grad aksjer og egenkapitalbevis i enkeltselvskap uten at disse er ment for varig eie.

Renterisiko oppstår som et resultat av at det er ulik rentebindingstid knyttet til bankens fordringer og gjeld. Ved en renteendring endres renten på innskudd og utlån samtidig. Banken har ingen fastrenteinnskudd og ingen utlån til fast rente på egen balanse, og vil derfor ha lav renterisiko som følge av dette. Renterisikoen reduseres ved at renten på

innskudd i andre banker og på hovedtyngden av obligasjonsbeholdningen følger markedsrenten og at rentene på obligasjonene i reguleres kvartalsvis. Rentesenkninger reduserer avkastningen på egenkapitalen og fører til en tilsvarende reduksjon i bankens resultat. Styret anser bankens renterisiko samlet sett for å være lav.

Bankens driftskonto har flytende rente med daglig rentefastsettelse. Renten på bankens obligasjonslån er knyttet til Nibor 3 mnd med rentefastsettelse hvert kvartal.

Banken har ingen verdipapirplasseringer, utlån, innlån eller innskudd i utenlandsk valuta. Banken handler kun med valuta til privatkunder som en del av ordinær bankdrift. Bankens valutarisiko er knyttet til bankens kontantbeholdning av valuta.

Banken har i 2016 gjennomført stresstester på markedsrisikoområdet hver måned.

Likviditetsrisiko

I henhold til likviditetsforskriften skal banken til en hver tid ha tilstrekkelig med likvider. Bankens retningslinjer og rammer for likviditet er fastsatt i bankens likviditetspolicy. Bankens likviditetsstrategi /-policy gjennomgås og revurderes av styret årlig. Generelt vil lavere likviditetsrisiko innebære høyere finansieringskostnad. Banken står derfor ovenfor en avveining mellom bankens samlede innlånskostnad og bankens samlede likviditetsrisiko. Bankens likviditetsrisiko skal være lav. Dette innebærer at banken skal være forsvarlig og langsiktig finansiert og i hovedsak være finansiert med innskudd. Bankens innskuddsdekning var pr 31.12.16 94,5 %. Banken skal også ha en likviditetsbuffer som sikrer tilgang på finansiering i kritesituasjoner.

Bankens likviditetsindikatorer, fastsatt i samsvar med Finanstilsynets modell, var pr 31.12.2016:

Likviditetsindikator 1 (finansiering med løpetid over 1 år)	118,0
Likviditetsindikator 2 (finansiering med løpetid over 1 måned)	118,0

Banken rapporterer i henhold til Finanstilsynets bestemmelser LCR (liquidity coverage ratio) og NSFR (net stable funding ratio):

LCR	31.12.16	179,8 %
NSFR	31.12.16	140,3 %

Banken har rammer for likviditets eksponering på kort, mellomlang og lang sikt. Banken har god likviditet, og vi anser likviditetsrisikoen som lav innenfor første års tidshorisont. Banken bruker etter behov Eika Boligkreditt AS som langsiktig finansieringskilde for boliglån. Boliglån formidlet til Eika Boligkreditt AS må ha en belåningsgrad lavere enn 60 % av markedsverdi. Av bankens samlede lån til personmarkedskunder er 24,4 % plassert i Eika Boligkreditt AS. Bankens interne ramme for plassering av lån i boligkredittforetak er 35 %.

Banken har i 2016 gjennomført stresstester på likviditetsområdet hver måned.

Renommé- / omdømmerisiko

Risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter og myndigheter. Svekkelse av renommé / omdømme oppstår på grunn av uheldige hendelser i egen bank, systemer eller hos samarbeidspartnere. For å redusere risiko for svekket renommé ved uheldige hendelser arbeider banken systematisk for å oppnå høy kundetilfredshet og skape tillit hos långivere. Kundetilfredshets- og medarbeidertilfredshetsmålinger foretas årlig av Norsk Kundebarometer.

Kapitalkrav og overskudd av ansvarlig kapital

Bankens kapitaldekning fastsettes i henhold til Baselkomitéens standarder for kapital- og likviditetsstyring (Basel III) som er gjort gjeldende gjennom EUs kapitaldekningsdirektiv (CRD IV). Grue Sparebank har for Pilar I valgt å benytte standardmetoden for beregning av kapitalkrav for kredittrisiko og basismetoden for beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko. Fastsettelse av tilleggskapital baserer seg på risikoanalyse av alle virksomhetsområder. Styring og kontroll vurderes for hvert enkelt virksomhetsområde, vurdering og gradering av restrisiko foretas basert på kvaliteten på rutiner og kontroller. Modellen tar utgangspunkt i restrisiko. Kapitalkrav for kredittrisiko og operasjonell risiko (Pilar I) suppleres med kapitalavsetning for risikoene som ikke er fullt ut dekket i Pilar I og risikoer som ikke er tatt med under Pilar I.

De risikofaktorene som det er avsatt kapital for i Pilar II er:

- Kredittrisiko – beregnet kapitalbehov utover risiko som er hensyntatt i Pilar I
- Konsentrasjonsrisiko – omfatter risiko knyttet til bankens største utlåneengasjementer, konsentrasjon i spesielle geografiske områder, konsentrasjon i bransjer hvor banken har høyere eksponering enn gjennomsnittet og / eller bransjer hvor banken historisk har tapt mye i forhold til eksponering.
- Markeds og renterisiko – omfatter risiko for tap som følge av uventet utvikling i verdipapir- / rentemarkedet, effekter av renteendring på ikke rentebærende balanse og risiko for tap som følge av ulik rentebindingstid på aktiva- og passivasiden i balansen.
- Operasjonell risiko – risiko for tap som følge av utilstrekkelige interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

Styret vurderer at kapitalbehov for øvrige risikoforhold dekkes med løpende inntjening.

Kapitalbehov

Sammenstilt kapitalbehov Grue Sparebank for Pilar I, Pilar II og bufferkrav pr 31.12.2016 (i mill. kr):

Pilar I	
Kredittrisiko	86,1
Markedsrisiko handelsportefølje	0,0
Operasjonell risiko	5,7
Sum kapitalkrav pilar I (8 %)	91,8
Pilar II tillegg	
Sum kapitalkrav øvrige risikofaktorer (Pilar II)	28,6
Sum kapitalbehov Pilar I og II	120,4
Kapitalbehov Pilar I og Pilar II i % av beregningsgrunnlaget	10,5
Beregningsgrunnlag	1.146,9
Bufferkrav	
Bevaringsbuffer (2,5 %)	28,7
Systemrisikobuffer (3,0 %)	34,4
Motsyklisk buffer (0-2,5 %)	17,2
Sum bufferkrav	80,3
Sum kapitalbehov Pilar I , Pilar II og bufferkrav	200,7

Basert på tallmateriale pr 31.12.2016 har Grue Sparebank netto ansvarlig kapital på kr 280,3 mill. Sum kapitalbehov Pilar I, Pilar II og bufferkrav utgjør kr 200,7 mill. Grue Sparebank har et overskudd av ansvarlig kapital på kr 79,6 mill. i forhold til minimumskravet i henhold til Pilar I, Pilar II og bufferkrav.

Kapitaldekningen var 24,44 % pr. 31.12.16. Bankens kapitaldekning skal i henhold til strategisk plan være minimum 20 %. Bankens ansvarlige kapital består kun av ren kjernekapital. Banken vil som følge av overskudd av ansvarlig kapital, ikke ha behov for å hente inn ansvarlig kapital ved utstedelse av egenkapitalbevis, fondsobligasjoner eller ansvarlig lån kommende treårsperiode.

Kapitalbehovet er beregnet med en tidshorisont på ett år. Kapitalbehovet første tre år er simulert ved hjelp av budsjett, prognoser og scenarioer for perioden 2017-19.

Effekten av ny bestemmelse om konsolidering av samarbeidene grupper vil få betydning for bankene i Eika alliansen. Etter foreløpige beregninger vil bankens kapitaldekning reduseres med ca. 2 % når konsolidering innføres.

Ledelsesmessig styring og intervensjoner

Bankens internkontroll omfatter kontroller som blant annet skal overvåke bankens kredittrisiko, likviditetsrisiko, kursrisiko og renterisiko.

Det er utarbeidet beredskapsplaner innenfor kreditt-, markeds- og likviditetsområdet. Resultatet av kvartalsvise stress-tester innenfor disse områdene avgjør om beredskapsplanene skal iverksettes. Det er i tillegg utarbeidet scenariomodell knyttet til alvorlige økonomiske tilbakeslag.

Banken har etablert egen uavhengig risikokontrollfunksjon. Ansvarlig for risikokontrollfunksjonen har også ansvar compliancefunksjonen i banken.

Begrensninger i styring og kontrollrutiner

Begrensninger kan oppstå som følge av at menneskelig dømmekraft i forbindelse med beslutningstaking kan være mangelfull. Feilsituasjoner kan oppstå som følge av menneskelig svikt (ubevisste feil), og kontroller som kan omgås gjennom samarbeid mellom to eller flere ansatte (bevisste feil).

Det er lagt opp til deling av prosesser for å påse at flere personer er involvert for å unngå at samme person innvilger og godkjenner vilkår for innvilgning.

Styring og kontrollrutiner er evaluert ved hjelp av risikoanalyse for alle bankens virksomhetsområder.

Corporate governance

I dette avsnittet har vi gitt en kortfattet beskrivelse av prinsipper for eierstyring og selskapsledelse i Grue Sparebank.

Bankens styringsstruktur følger "Lov om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven)" som trådte i kraft fra 01.01.16, men med en overgangsperiode fram til 01.01.17 før finansforetakene fullt ut må ha tilpasset virksomheten til den nye loven. Bankens vedtekter ble endret av forstanderskapet 02.02.16. Kontrollkomiteen i banken ble dermed vedtatt avvirket fra og med regnskapsåret 2016 og det ble vedtatt å endre navn på forstanderskapet til generalforsamling.

I forbindelse med endring av vedtektene, ble det besluttet å redusere antall medlemmer i forstanderskapet / generalforsamlingen.

Før vedtektsendringen 02.02.16 bestod forstanderskapet av:

- 16 medlemmer valgt av innskyterne / kundene
- 6 medlemmer valgt av Grue kommune
- 4 medlemmer valgt av de ansatte i banken

Etter vedtektsendringen 02.02.16 består generalforsamlingen av:

- 10 medlemmer valgt av innskyterne / kundene
- 3 medlemmer valgt av Grue kommune
- 2 medlemmer valgt av de ansatte i banken

Forstanderskapet har avholdt tre møter og generalforsamlingen ett møte i 2016.

Med bakgrunn i finansforetakslovens krav ble styret utvidet med en representant og består nå fem representanter valgt av generalforsamlingen og en representant er valgt av ansatte. Med bakgrunn i forskrift om finansforetak og finanskonsern som trer i kraft fra 1.1.2017, må generalforsamlingens sammensetning/vedtektene endres i 2017.

Første vararepresentant har møtt i fem styremøter, ansattes vararepresentant har møtt i ett styremøte. Kvinneandelen i styret utgjør 60 %, når en etter vanlig praksis utelater ansattes representant fra beregningen. Første vararepresentant er mann. Ansattes representant og ansattes vararepresentant i styret er kvinner. Styret har i 2016 avholdt 13 styremøter og behandlet totalt 171 saker.

Bankens samlede styre utgjør risiko- og revisjonsutvalget. Styret skal samlet ha den kompetanse som ut fra bankens organisasjon og virksomhet er nødvendig for å ivareta risiko- og revisjonsutvalgets oppgaver. Minst ett av medlemmene skal være uavhengig av virksomheten og ha kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon.

Bankens styrings- og kontrollsystemer er basert på lover og forskrifter, i tillegg til interne rammer og fullmakter vedtatt av styret. Banken foretar årlig risikoanalyse for virksomheten. Bankens arbeidsprosesser og kontrollrutiner er utformet for å begrense risiko knyttet til virksomheten.

Bankens ledergruppe består av fire medlemmer som alle er menn.

Personale, arbeidsmiljø og samfunnsansvar

Banken har en viktig rolle i folks liv. Det være seg privatpersoner som får oppfylt drømmen sin om ny bolig eller bedriftskunder som får hjelp til å sette gode ideer ut i livet. Vi avlaster risiko, sikrer likviditet og stimulerer samfunnet. Ikke minst bidrar banken til samfunnet gjennom gaver og annen støtte til idrett, kultur, ideelle organisasjoner og andre samfunnsnyttige formål. I 2016 beløp slik støtte seg til kr 2.060.

Arbeidet med samfunnsansvar er forankret i bankens verdier og banken har utarbeidet retningslinjer for samfunnsansvar. Bankens retningslinjer for samfunnsansvar omhandler hvordan bankens verdiskapning baseres på lønnsom, ansvarlig og bærekraftig drift. Retningslinjene omfatter finansielle, miljømessige og sosiale spørsmål. Bankens virksomhet, produkter og tjenester skal gjenspeile de utfordringene samfunnet står overfor og det kundene er opptatt av. Banken skal vise ansvarlighet i utøvelsen av sin virksomhet, med målsetting om å skape langsiktige resultater og løsninger for bankens kunder og samfunnet. De produkter banken tilbyr skal være nyttige for samfunnet og lønnsomme for banken, og banken skal ha en aktiv holdning til samfunnsansvar i sitt produkttilbud til kundene og i kredittvurderingen. Banken skal ha høy etisk bevissthet.

Hensynet til samfunnsansvar er innarbeidet i overordnede retningslinjer under konkrete emner som eksempel etterlevelse av lover og forskrifter, etikk, bekjempelse av hvitvasking, helse, arbeidsmiljø, sikkerhet samt det ytre miljø. Bankens system for overvåking av «uvanlige» transaksjoner knyttet til mulig hvitvasking har rapportert et betydelig antall saker i 2016. Banken har et system som automatisk «flagger» mistenkelige transaksjoner som må undersøkes nærmere. Etter nærmere undersøkelser er det ikke funnet grunnlag for å rapportere noen transaksjoner til Økokrim i 2016. Bankens øvrige hendelsesrapportering ikke har avdekket vesentlige avvik i 2016.

Banken har ikke særskilt klimaregnskap og innehar heller ikke egen miljøsystemsertifisering.

Banken har ved årets utgang 24 fast ansatte. Av disse er fem ansatt på deltid. I tillegg har fire personer fungert som ekstrahjelp/vikarer i løpet av året. Totalt er det utført 22,2 årsverk i 2016. Banken har en kvinneandel på 58 % blant faste ansatte. I forbindelse med nyansettelser av personale med lederansvar prioriterer vi ansettelse av kvinner under ellers like vilkår.

Det legges videre til rette for at rekrutteringer skjer fra et bredt utvalg av samfunnet og eldre arbeidstakere kan få et yrkesaktivt liv frem til alderspensjonering og bidra til å redusere antall tidligpensjoneringer i banken. Banken sikrer også ansatte innflytelse gjennom godt samarbeid med de tillitsvalgte innenfor de rammer og tradisjoner som gjelder for bransjen.

For å sikre etterlevelse og godt omdømme inngår bankens ansatte i et etterutdanningsprogram med ulike kurs, seminarer mv. med fokus på etterlevelse av sentrale lover og forskrifter og bankfaglige temaer. Alle faste ansatte har i løpet av året deltatt på eksterne og / eller interne kurs for oppdatering og opplæring. Ved årsskiftet var 13 ansatte autoriserte finansielle rådgivere og 11 ansatte autoriserte forsikringsrådgivere.

Banken er medlem av Glåmdal HMS Tjeneste. Banken har også et eget treningsrom med diverse treningsapparater. Helsestanden til de ansatte må karakteriseres som god med lite sykefravær. Sykefraværet skyldes ikke skader eller ulykker i banken. Sykefraværet var 2,94 % i 2016, noe som er en økning fra 1,63 % i 2015. Økningen i sykefravær skyldes langtidsfravær hos to av våre ansatte. De ansatte er innmeldt i bankens pensjonsordning, behandlingsforsikring og gruppelivsforsikring.

Fra 1. januar 2016 har alle ansatte i banken innskuddsbasert pensjonsordning. Ansatte som tidligere hadde ytelsesbasert pensjonsordning blir kompensert for differansen mellom beregnet reduksjon i pensjon ved overgang til innskuddsbasert pensjon. Innskuddspensjonsordningen har følgende sparesatser betalt av Grue Sparebank:

- 7 % innskudd av lønn mellom 0 G og 7,1 G
- 17 % innskudd av lønn mellom 7,1 G og 12 G.

Medarbeidertilfredshetsundersøkelse utføres årlig, tiltak iverksettes innenfor de områder hvor det er avdekket svakheter. Styrets oppfatning er at arbeidsforhold, trivsel og miljø i banken er godt.

Styret har gitt retningslinjer for godtgjørelse som omfatter alle former for godtgjørelse til bankens ansatte. Retningslinjene skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med virksomhetens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Det vises også til note 21a i årsregnskapet.

Banken har en generell ordning for variabel godtgjørelse (prestasjonslønn) som defineres inn under pkt 5: Unntak i Finanstilsynets rundskriv av 21.2.2011 "Godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningselskaper for verdipapirfond". Ordningen omfatter hele banken og gir ikke incentiveeffekt når det gjelder overtakelse av risiko.

Den variable prestasjonslønnen er i 2016 beregnet på grunnlag av tre styrefastsatte målekriterier. Prestasjonslønnen er lik for alle ansatte og var i 2016 samlet begrenset oppad til kr 30.000 pr årsverk. Den variable prestasjonslønnen som følge av oppnådde måltall i 2016 utgjør kr 25.000,- pr årsverk. Prestasjonslønnen er kostnadsført i 2016.

Bankens verdier og ansatte er sikret med moderne utstyr.

Bankens virksomhet forurenser ikke det ytre miljø.

Banken har utover årsrapporten og ovennevnte forhold ingen særskilt rapportering på samfunnsmessige resultater.

Andre forhold

Banken ble av Eidsivating Lagmannsrett i dom av 9. november 2015 tilkjent erstatning på kr 12 mill. med tillegg av renter fra HR Revisjon AS, revisor Per Ola Galaasen og Lloyd's of London. Dommen har sin bakgrunn i bankens søksmål mot nevnte parter i etterkant av konkurs i entreprenørselskapet Glåma Bygg AS våren 2013. Deler av dommen ble av motparten anket til Høyesterett. Høyesterett avga dom i saken i 18. november 2016. Anken førte ikke fram og dommen fra Eidsiva Lagmannsrett ble derfor stående.

Utsiktene for kommende år

Banken har varslet renteøkning på lån og enkelte innskuddsprodukter med virkning fra 26. januar 2017. På tross av en renteøkning tidlig i 2017, forventes det et stabilt rentenivå resten av året. Grue Sparebank forventer en utlånsvekst på egen balanse under nivået i 2016 for privatmarkedet og tilnærmet uendret utlånsvolum til bedriftsmarkedet. Flesteparten av våre privatkunder og landbrukskunder har lav gjeldsbelastning, den samlede situasjonen for privatkundene og landbrukskundene er derfor god. Risikoen ved utlån til privatmarkedet vil øke hvis boligprisene skulle falle, mest sannsynlig som følge av økt arbeidsledighet. Lokalt næringsliv er preget av tradisjonell industri som er for en stor del utsatt fra konkurranse fra utlandet. Svak kronekurs har bedret konkurranseevnen. Den lokale nyskapingsevnen har i de senere årene vært begrenset.

Innen bedriftsmarkedet forventer vi tap på normalnivå i 2017. Samlet sett vil kredittrisikoen ved utlån til bedriftsmarkedet være moderat.

Banken vil i 2017 fortsette arbeidet med å bedre lønnsomheten.

Vi har gjennom endringer i virksomheten, etablering av rådgivningskontor på Flisa, kompetanseheving og nyansettelser lagt grunnlaget for at banken kan øke andre inntekter utover renteinntektene.

Styret mener Grue Sparebank er konkurransedyktig med sine produkter både på pris og kvalitet. Styret vurderer bankens økonomiske stilling som tilfredsstillende og forventer en stabil utvikling som gjør oss i stand til å oppfylle kundenes krav på en tilfredsstillende måte.

Kirkenær, 26.1.2017

Wenche Engen
Styreleder

Bernt Snapa
Nestleder

Anita Madshus
Styremedlem

Otto Sveen
Styremedlem

Kari Nordset Birkely
Styremedlem

Hanne Haukerud Rolsdorph
Styremedlem

Hans Petter Gjeterud
Banksjef

RESULTATREGNSKAP

RESULTATREGNSKAP (i tusen kroner)	Noter	2016	2015
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		330	520
Renter og lign. innt.av utlån til og fordr. på kunder		57.970	58.555
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		4.530	5.744
Sum renteinntekter og lignende inntekter		62.830	64.819
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinst.		221	42
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		15.080	23.874
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		2.873	2.281
Andre rentekostnader og lignende kostnader		1.178	1.147
Sum rentekostnader og lignende kostnader		19.353	27.344
Netto rente og kredittprovisjonsinntekter	16	43.478	37.475
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		2.311	2.825
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper		70	84
Sum utbytte og andre innt. av verdip. med var. Avkastning		2.381	2.909
Garantiprovisjoner		219	157
Andre gebyr og provisjonsinntekter	17	10.341	9.193
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		10.560	9.350
Andre gebyr og provisjonskostnader		3.229	2.836
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		3.229	2.836
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp		981	-2.398
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		582	1.194
Netto verdiendring og gev/tap på valuta og finansielle drivater		482	601
Sum netto verdiendring og gev/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler		2.045	-603
Driftsinntekter faste eiendommer		1.324	1.304
Andre driftsinntekter	18	1	1
Sum andre driftsinntekter		1.325	1.305
Lønn	21	14.501	11.498
Pensjoner	20	1.360	-4.066
Sosiale kostnader		2.354	1.994
Administrasjonskostnader		7.536	7.200
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	19	25.750	16.627
Ordinære avskrivninger	10	1.466	1.186
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		1.466	1.186
Driftskostnader faste eiendommer		1.755	1.453
Andre driftskostnader	22	8.644	7.461
Sum andre driftskostnader		10.399	8.914
Tap på utlån		1.928	5.739
Tap på garantier m.v.		1.400	-
Sum tap på utlån, garantier m.v.	5	3.328	5.739
Gevinst/tap		1.916	17
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anl.m.		1.916	17
Resultat av ordinær drift før skatt		17.533	15.153
Skatt på ordinært resultat	23	3.380	4.124
Resultat for regnskapsåret	13	14.153	11.029
Overført fra/til fond for vurderingsforskjeller		-18	-164
Overført fra/til sparebankens fond		13.171	10.193
Avsetning til gaver		1.000	1.000
Sum overføringer og disponeringer		14.153	11.029

BALANSE

EIENDELER (i tusen kroner)	Noter	2016	2015
Kontanter og fordringer på sentralbanker		67.072	34.050
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		48.515	25.265
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		574	-
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		49.089	25.265
Kasse-/drifts- og brukskreditter		143.718	111.931
Byggelån		14.772	18.403
Nedbetalingslån		1.657.811	1.455.512
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	16	1.816.301	1.585.846
Individuelle nedskrivninger på utlån		-10.991	-17.591
Nedskrivninger på grupper av utlån		-7.073	-3.567
Sum netto utlån og fordringer på kunder	5	1.798.238	1.564.688
Overtatte eiendeler	6	-	1.500
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		35.183	3.999
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		217.051	209.616
Sum sertifikater og obligasjoner	7,8	252.234	213.616
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis		52.286	30.918
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	9	52.286	30.918
Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper	3	396	414
Sum eierinteresser i tilknyttede selskaper		396	414
Eierinteresser i andre konsernselskaper	3	1.850	1.850
Sum eierinteresser i konsernselskaper		1.850	1.850
Utsatt skattefordel	23	-	18
Sum immaterielle eiendeler		-	18
Maskiner, inventar og transportmidler		1.400	864
Bygninger og andre faste eiendommer		15.960	17.198
Sum varige driftsmidler	10	17.360	18.063
Andre eiendeler		2.860	3.995
Sum andre eiendeler	11	2.860	3.995
Opptjente ikke mottatte inntekter		3.075	2.310
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		3.075	2.310
SUM EIENDELER	4	2.244.460	1.896.685

BALANSE

Gjeld og Egenkapital (i tusen kroner)	Noter	2016	2015
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		26.778	1.694
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		1.159	803
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	12	27.937	2.498
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		1.644.082	1.481.632
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		72.253	61.821
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	12	1.716.335	1.543.453
Obligasjonsgjeld		200.000	60.000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	12	200.000	60.000
Annen gjeld	12	7.654	11.597
Sum annen gjeld		7.654	11.597
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		3.666	3.567
Utsatt skatt	23	144	-
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		144	-
SUM GJELD		1.955.736	1.621.115
Fond for vurderingsforskjeller		363	381
Sparebankens fond		288.361	275.190
Sum opptjent egenkapital	13,14	288.724	275.571
SUM EGENKAPITAL		288.724	275.571
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	4	2.244.460	1.896.685
Poster utenom balansen			
Pantstillelse - verdipapirer deponert som sikkerhet for lån i Norges Bank	15	78.736	79.582
Garantiansvar	15	64.959	32.644

Kirkenær, 26. Januar 2017

Wenche Engen
Styreleder

Anita Madshus

Per Otto Sveen

Bernt Snaga

Karl Nordset Birkely

Hans Petter Gjeterud
Banksjef

Hanne H Rolsdorph

KONTANTSTRØM

Kontantstrøm (i tusen kroner)	2016	2015
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat av ordinær drift etter skatt	14.153	11.029
Ordinære avskrivninger	1.466	1.186
Tap på utlån	3.328	5.739
Gaver	-1.000	-1.000
Verdiregulering og andre periodiseringer	497	-5.300
Endring utlån: - økning/ + nedgang	-237.794	-189.418
Endring utlån til finansinstitusjoner: - økning/ + nedgang	-23.825	25.695
Endring innskudd fra kunder: + økning/ - nedgang	172.882	55.293
Endring innskudd fra kredittinstitusjoner: + økning/ - nedgang	25.440	17
Endring øvrige fordringer: - økning/ + nedgang	1.888	4.085
Endring kortsiktig gjeld: + økning/ - nedgang	-3.700	9.040
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-46.665	-83.633
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
- Investering i varige driftsmidler	-763	-1.848
Avgang i varige driftsmidler	419	
Endring langsiktige verdipapirer: - økning/ + nedgang	-59.968	94.774
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-60.312	92.927
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer: + økning/ - nedgang	140.000	-38.500
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	140.000	-38.500
Netto kontantstrøm for perioden	33.023	-29.206
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	34.049	63.255
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	67.072	34.049
Denne består av:		
Bankinnskudd m.v.	8.140	7.175
Innskudd i Norges Bank	58.932	26.874

Note 1 - Generell info - rettviseende bilde

Bankens årsregnskap er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk, og gir et rettviseende bilde av bankens resultat og stilling. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt. Det er ikke gjort endringer i regnskapsprinsipper i 2016.

Note 2 - Regnskapsprinsipper

KONSERNREGNSKAP

Det er ikke utarbeidet konsernregnskap selv om banken sitter med eierposter på over 50 % i Grue Næringssselskap AS (53,6 %). Dette begrunnes med at Grue Næringssselskap AS er av uvesentlig størrelse. Opplysninger om selskapets resultatposter er gitt i note 3.

RESULTATPOSTER

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført ved anvendelse av effektiv rentemetode. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året det blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

UTLÅN – BESKRIVELSER OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene. Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar løpende vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 90 dager etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er innekket innen 90 dager. Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 90 dager, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap, eventuelle individuelle nedskrivninger føres til inntekt. Endelig konstaterte tap fjernes fra bankens låneportefølje og fra individuelle nedskrivninger da alle sikkerheter er realisert og det er konstatert at kunden ikke er søkegod.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens utlånsportefølje av lån som ikke er individuelt vurdert for nedskrivning. Risikoklassifiseringssystemet som er utviklet av for Eika-bankene danner grunnlag for gruppenedskrivninger. Prosentvise tap i den enkelte risikoklasse er basert på historiske tap i Eika-bankene. Andre forhold kan være makroøkonomiske forhold, verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført medtas ikke i gruppevurdering av utlån. Bankens fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

NOTER TIL REGNSKAPET

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle derivater

Banken kan benytte seg av finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Det er ingen utestående derivatavtaler pr 31.12.2016.

VERDIPAPIRER

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verddivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen og anleggsporføljen verddivurderes etter forskjellige regler og hver for seg. Se note 7 og 9.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler. Disse er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Forvaltningen av obligasjonsporteføljen er satt ut til en profesjonell aktør, og forvalteren står også for verdifastsettelsen av virkelig verdi for de enkelte obligasjonene og sertifikatene. Det benyttes priser notert i markedet. Når noterte priser ikke foreligger beregnes virkelig verdi i spread-matrise utarbeidet av Verdipapirfondenes forening.

Aksjer og egenkapitalbevis

Aksjer og egenkapitalbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Grunnlag for virkelig verdi for ikke børsnoterte aksjer som er omløpsmidler eller anleggsmidler, er anskaffelseskost. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskost, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrasket ordinære bedriftsøkonomiske avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Nedskrivninger foretas i den utstrækning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid og eventuell restverdi.

Immaterielle eiendeler

Banken har ved årsslutt ikke noe bokført som immatriell eiendel.

PENSJONFORPLIKTELSER OG PENSJONSKOSTNADER

Den nye AFP- ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosentsats av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingen kostnadsføres løpende, og ingen avsetning foretas i regnskapet. Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende år.

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skatt/skattefordel er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

OMREGNINGSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir oppført til nominelt beløp med justering av over- eller underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid. Evt. beholdning av egne obligasjoner kommer til fradrag på obligasjonsgjelden og presenteres på egen linje.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra kostnader knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

Note 3 - Datterselskap og tilknyttede selskap

Eierinteresser i datterselskap (ikke konsoliderte) - anvendt kostmetoden

Selskapets navn	Kontor kommune	Selskaps kapital	Antall aksjer	Eier/stemme andel	Total EK	Resultat 2016	Bokført verdi
Grue Næringssselskap AS	Grue	3.430	1.840	1	3.241	-95	1.850
Sum morbanks investering i datterselskap							1.850

Eierinteresser i tilknyttede selskap - anvendt egenkapitalmetoden

Selskapets navn	Kontor kommune	Selskaps kapital	Antall aksjer	Eier/stemme andel	Total EK	Resultat 2016	Bokført verdi
Glåmdalsmegleren AS	Kongsvinger	100	33	33,0 %	990	211	396
Sum investering i tilknyttet selskap							396

Note 4 - Finansiell risiko

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke skal kunne gjøre opp sine forpliktelser på forfall. Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel diponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer. På denne måten eksponeres banken for likviditetsrisiko.

Banken har interne måltall for likviditet, som løpende fremlegges for styret. Banken tilstreber en innskuddsdekning på minimum 85 %, og dekningen utgjør ved årets utgang 94,50 % mot 97,33 % året før.

For å fylle dette likviditetsgapet funder banken seg også gjennom langsiktige innlån fra penge- og kapitalmarked. Forfallstrukturen fremgår i note 15 om gjeld. Kommitterte trekkrettigheter i DNB, kr 94 mill, er på kort sikt sentral i denne sammenheng, selv om rammene i liten grad har vært benyttet gjennom 2016.

Likviditetssituasjonen betraktes som god.

I tabellen nedenfor er trukkede kasse-/driftskreditter tatt med under kolonne 0-1 mndr. på linjen for utlån til kunder. Innskudd fra kunder er rapportert i kolonnen uten løpetid. Dette er i tråd med Finanstilynets forskrift for slik rapportering.

Restløpetid for hovedposter i balansen

Post i balansen	Sum	Inntil 1 mnd	1mnd - 3 mnd	3 mnd - 1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten rest løpetid
Eiendeler:							
Kontanter og fordringer på sentralbanken	67.072						67.072
Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner	49.089		0				49.089
Utlån til og fordring på kunder	1.816.301	198.275	28.099	89.971	399.752	1.100.204	0
Obligasjoner og sertifikater	252.234	0	48.186	26.011	163.675	14.362	
Øvrige eiendelsposter	59.764	3.075					56.689
Sum eiendelsposter	2.244.460	201.350	76.285	115.982	563.427	1.114.566	172.850
- herav utenlandsk valuta	652						652
Gjeld:							
Gjeld til kredittinstitusjoner	27.937	1.159					26.778
Innskudd og gjeld til kunder	1.716.335	9.987					1.706.348
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	200.000			0	200.000		
Øvrig gjeld	11.464	1.900	-460	6.541			3.483
Egenkapital	288.724						288.724
Sum gjeld og egenkapital	2.244.460	13.046	-460	6.541	200.000	0	2.025.333
- herav utenlandsk valuta							
Netto likv. eksponering på balansen	0	188.305	76.745	109.441	363.427	1.114.566	-1.852.484
- herav utenlandsk valuta	652	0	0	0	0	0	652

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at banken påføres tap på grunn av at motparten ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser ved forfall. Se note 5 for informasjon om kredittrisiko i utlångsengasjement.

Kredittrisiko representerer det største risikoområdet for banken og vedrører alle fordringer på kunder som i hovedsak er utlån.

Også andre utstedte kreditter, garantier, rentebærende verdipapirer, innvilgede ikke trukne kreditter er forbundet med kredittrisiko.

Motpartrisiko som oppstår gjennom derivater og valutakontrakter innebærer også kredittrisiko.

Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår som følge av åpne posisjoner i rente-, valuta eller egenkapitalinstrumenter, og er nedenfor nærmere omtalt under renterisiko, valutarisiko samt prisisiko. Risikoen er knyttet til resultatsvingninger som følge av endringer i markedspriser og kurser.

Renterisiko

Renterisiko oppstår som en følge av at bankens utlåns- og innlånsvirksomhet ikke har sammenfallende rentebinding. Dette betyr at når markedsrenten endrer seg, kan banken først foreta renteendring på sine balanseposter med utgangspunkt i regelverk og avtaler. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet.

Banken har lav renterisikoeksponering. Banken har verken fastrentelån eller fastrenteinnskudd ved årets utgang. Netto renterisiko knyttet til utlånsvirksomheten betraktes som lav.

Beholdningen av obligasjoner har en gjennomsnittlig durasjon/varighet på 0,13. Dette gir en rentefølsomhet ved 1 % renteendring på kr. 0,4 mill ved årets slutt.

Bankens renterisiko vurderes samlet som lav, og er godt innenfor den fastsatte ramme på 2,0 mill.

Tid frem til renteregulering for bankens eiendeler og forpliktelser fremgår av tabellen nedenfor.

Renteendringstidspunkt for hovedposter i balansen.

Post i balansen	Sum	Inntil 1 mnd	1mnd - 3 mnd	3 mnd - 1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten rente ekspon.
Eiendeler:							
Kontanter og fordringer på sentralbanken	67.072		58.932				8.140
Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner	49.089		49.089				
Utlån til og fordring på kunder	1.816.301	1.816.301					
Obligasjoner og sertifikater	252.234	41.063	211.171	0	0	0	0
Øvrige eiendelsposter	59.764						59.764
Sum eiendelsposter	2.244.460	1.857.364	319.193	0	0	0	67.904
- herav utenlandsk valuta	652						652

NOTER TIL REGNSKAPET

Gjeld:

Gjeld til kredittinstitusjoner	27.937		27.937				
Innskudd og gjeld til kunder	1.716.335	1.715.944				391	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	200.000		200.000	0			
Øvrig gjeld	11.464						11.464
Egenkapital	288.724						288.724
Sum gjeld og egenkapital	2.244.460	1.715.944	227.937	0	0	391	300.188
- herav utenlandsk valuta	0						
Netto rente eksponering på balansen	0	141.420	91.255	0	0	-391	-232.284
- herav utenlandsk valuta	652	0	0	0	0	0	652

Valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for tap som følge av endringer i valutakurser.

Bankens balanseposter i utenlandsk valuta utgjøres av kassebeholdningen. Denne er omregnet til norske kroner basert på kursen ved årets utgang. Risiko for valutatap ansees å være uvesentlig.

Prisrisiko

Bankens investeringer i egenkapitalinstrumenter eks. anleggsaksjer er begrenset og utgjør pr 31.12.2016 kr 4,1 mill. Spesifikasjon fremgår av note 9. Et gjennomgående verdifall på 10 % vil påvirke resultatregnskapet negativt med kr 0,4 mill.

Note 5 - Utlån

Beløpet som best representerer bankens maksimale eksponering for kredittrisiko overfor kunder (definert i note 4), uten å ta hensyn til sikkerhetsstillelser eller andre kredittforbedringer, er bokført verdi av netto utlån tillagt garantier og ikke optrukne gitte kredittrammer.

Bankens maksimale eksponering for kredittrisiko	31.12.2016	31.12.2015
Brutto utlån	1.816.301	1.585.846
Nedskrivning på individuelle utlån	-10.991	-17.591
Nedskrivning på grupper av utlån	-7.073	-3.567
Netto utlån	1.798.238	1.564.688
Garantier	64.959	32.644
Ikke optrukne kredittrammer	94.872	80.479
Maksimal eksponering for kredittrisiko	1.958.069	1.677.810

Sikkerheter

Banken benytter sikkerheter for å redusere kredittrisikoen. Sikkerheter kan være i form av fysisk sikkerhet, kontantdepot eller avtalt motregning. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret og kan for eksempel være bygninger, boliger, driftsmidler og/eller varelagere. Sikkerhetens verdi fastsettes til virkelig verdi med forhåndsbestemt %- fradrag avhengig av type sikkerhet. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges i utgangspunktet til grunn en forutsetning om fortsatt drift, med unntak for de tilfeller der det allerede er foretatt en nedskrivning.

Virkelig verdi av sikkerhetene for utlån	2016	2015
SUM	1.805.311	1.568.255

Se tabell for misligholdte og tapsutsatte lån for informasjon om verdi av sikkerhetsstillelser for misligholdte og tapsutsatte lån.

Risikovurdering

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken benytter et risikoklassifiseringssystem for å overvåke kredittrisiko i bedrifts- og personmarkedsporteføljen. Systemet er basert på en modell som avdekker forventet sannsynlighet for mislighold og tap. Overvåking skjer med bakgrunn i engasjementsstørrelse, risikoklasse og evt. mislighold. Systemet benytter 10 friske risikoklasser og 2 klasser for hhv. misligholdte engasjement og engasjement med individuelle tapsnedskrivninger (se tabell nedenfor). Antall klasser bidrar til at endringer (migrasjon) på kundenivå vil være synlig på et tidligst mulig tidspunkt. Modellen inneholder ikke vurderinger basert på sikkerhetsverdier og kundens risikoklasse er derfor en sammensetning av eksterne og interne data som gir kunden en sannsynlighetsvurdering av fremtidig mislighold (PD-verdi). Systemet bygger på en sammensetning av data for kundedeadferd (behaviour-modell), samt en modell for innhenting av generisk score.

Risikoklassifiseringsmodellene er i 2016 indentisk med 2015.

Risikoklasse	Sannsynlighet for mislighold (prosent)	
	Fra og med	Til
1	0,01	0,10
2	0,10	0,25
3	0,25	0,50
4	0,50	0,75
5	0,75	1,25
6	1,25	2,00
7	2,00	3,00
8	3,00	5,00
9	5,00	8,00
10	8,00	100,00
11	Misligholdt	
12	Tapsutsatt	

Basert på Grue Sparebanks risikoklassifiseringssystem, hvor risikoklasse 1 representerer lavest og klasse 12 høyest risiko.

NOTER TIL REGNSKAPET

Engasjement fordelt på risikogrupper 31.12.2016

Samlet		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivning
Risikoklasse 1 - 3	lav	1.416.506	71,7 %	1.285.482	52.861	78.164	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	319.138	16,1 %	304.330	3.577	11.231	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	209.006	10,6 %	195.063	8.522	5.421	0
Risikoklasse 11	misligholdt	23.914	1,2 %	23.914	0	0	6.268
Risikoklasse 12	tapsutsatt	7.102	0,4 %	7.102	0	0	4.723
Mangelfullt klassifisert	lav	468	0,0 %	411	0	57	0
SUM		1.976.133	100,0 %	1.816.301	64.959	94.872	10.991

Personmarked		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivning
Risikoklasse 1 - 3	lav	1.200.613	78,2 %	1.096.724	51.268	52.622	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	216.540	14,1 %	215.690	51	799	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	105.110	6,8 %	104.200	128	782	0
Risikoklasse 11	misligholdt	8.979	0,6 %	8.979	-	-	1.223
Risikoklasse 12	tapsutsatt	3.405	0,2 %	3.405	-	-	1.728
Mangelfullt klassifisert	lav	291	0,0 %	291	-	0	0
SUM		1.534.937	100,0 %	1.429.288	51.447	54.202	2.951

Bedriftsmarked		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivning
Risikoklasse 1 - 3	lav	215.893	48,9 %	188.758	1.593	25.542	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	102.598	23,3 %	88.640	3.526	10.432	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	103.896	23,5 %	90.863	8.393	4.639	0
Risikoklasse 11	misligholdt	14.936	3,4 %	14.936	0	0	5.045
Risikoklasse 12	tapsutsatt	3.697	0,8 %	3.697	0	0	2.995
Mangelfullt klassifisert	lav	177	0,0 %	120	0	57	0
SUM		441.196	100,0 %	387.014	13.512	40.670	8.040

Engasjement fordelt på risikogrupper 31.12.2015

Samlet		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivning
Risikoklasse 1 - 3	lav	1.269.932	74,7 %	1.187.812	18.281	63.839	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	265.334	15,6 %	249.919	2.488	12.927	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	123.587	7,3 %	112.692	7.500	3.395	0
Risikoklasse 11	misligholdt	19.825	1,2 %	19.725	100	0	9.163
Risikoklasse 12	tapsutsatt	11.267	0,7 %	11.235	10	22	8.428
Mangelfullt klassifisert	lav	9.022	0,5 %	4.463	4.264	295	0
SUM		1.698.967	100,0 %	1.585.846	32.643	80.478	17.591

Personmarked		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivning
Risikoklasse 1 - 3	lav	1.074.623	83,0 %	1.020.003	16.452	38.167	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	176.722	13,7 %	174.415	162	2.145	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	34.302	2,7 %	34.176	21	106	0
Risikoklasse 11	misligholdt	4.112	0,3 %	4.112	-	-	815
Risikoklasse 12	tapsutsatt	3.484	0,3 %	3.484	-	-	1.728
Mangelfullt klassifisert	lav	740	0,1 %	725	-	15	0
SUM		1.293.983	100,1 %	1.236.915	16.635	40.433	2.543

Bedriftsmarked		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivning
Risikoklasse 1 - 3	lav	195.310	48,2 %	167.809	1.829	25.672	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	88.613	21,9 %	75.504	2.327	10.782	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	89.285	22,0 %	78.516	7.479	3.290	0
Risikoklasse 11	misligholdt	15.713	3,9 %	15.613	100	0	8.348
Risikoklasse 12	tapsutsatt	7.784	1,9 %	7.751	10	22	6.700
Mangelfullt klassifisert	lav	8.283	2,0 %	3.739	4.264	280	0
SUM		404.988	99,9 %	348.932	16.009	40.046	15.048

Engasjementer som er uklassifisert er medtatt under lav risiko.

Forventet årlig tapsnivå - forventet tap i forhold til renteinntekter

Banken tilstreber å vektlegge risiko ved prising av engasjementer slik at lån og kreditter med laveste rente har en tilsvarende lav risiko.

Overvåking av kredittrisiko og oppfølging av tapsutsatte engasjementer er av stor viktighet, og tillegges stor vekt. Kredittrisikoen overvåkes løpende gjennom analyser, misligholds-, restanse- og overtrekksrapportering.

Det vurderes at årlige tap ikke vil overstige 0,1 - 0,5 % av brutto utlån de nærmeste 3 år. Dette er basert på erfaring fra tidligere år, kjennskap til bankens lånekunder samt den løpende vurdering av utlånsmassen. Tapene forventes i det alt vesentlige å komme i grupper med høy risiko og forventes videre å ligge innenfor den samlede forventede renteinntekten for gruppen.

NOTER TIL REGNSKAPET

Bokført/virkelig verdi på utlån til kunder

Utlån og garantier verdsettes i tråd med "Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier. Det er ikke grunner som skulle tilsi at virkelig verdi/markedspriser skulle avvike fra amortisert kost. Lån og garantier verdsettes til pålydende når renter og avdrag betjenes etter avtalen og det ellers ikke er objektive forhold som tilsier at engasjementet bør nedskrives.

Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall på enkelte utlån eller grupper av utlån, er lånene nedskrevet. Etter forskriften skal slike lån nedskrives med forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer, beregnet etter forventet levetid på lånet. Nedskrivning klassifiseres som tapskostnad, og renteinntekter resultatføres etter effektiv rentemetode.

Vår modell bygger på at hvis det foreligger objektive bevis for tap på utlån, gjøres det en totalvurdering av kundens betalingsevne, av den realsikkerhet som er stilt for lånet samt av sannsynligheten for tap. Det beregnede sannsynlige tap nedskrives som individuell nedskrivning på engasjementet. Nedskrivningen klassifiseres som tapskostnad.

De objektive bevis på at et utlån har verdifall baserer seg på observerte data banken har kjennskap til om følgende type hendelser:

Vesentlige finansielle problemer hos låntager, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, opplåning for dekning av lånetermin, finansiell restrukturering, gjeldsforhandling og konkurs.

Utlån, garantier og ubenyttet kreditt fordelt på bransjer

2016	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Misligholdte engasjement	Tapsutsatte engasjement	Individuell nedskrivning	Gruppevis nedskrivning
Personkunder	1.429.288	51.447	54.202	8.979	3.405	2.951	
Næringslivskunder	387.014	13.512	40.670	14.936	3.697	8.040	
Sum utlån og garantier	1.816.301	64.959	94.872	23.914	7.102	10.991	7.073
Primærmæringer	212.206	1.353	28.082	0	0	0	
Bygg og anlegg	30.919	1.996	5.455	0	0	0	
Eiendomsdrift, finansiell tj.yt.	53.164	0	73	0	0	0	
Varehandel, hotell og restaurantdrift	16.709	647	1.893	7.533	0	0	
Transport, post og telekommunikasjon	9.830	2.496	1.779	0	0	0	
Tjenesteytende virksomhet	14.113	885	1.278	412	2.648	2.325	
Industri og bergverk	39.379	6.059	2.001	6.991	1.049	5.715	
Finans	2.648	0	0	0	0	0	
Øvrige	8.044	76	110	0	0	0	
Sum næringskunder	387.014	13.512	40.670	14.936	3.697	8.040	

2015	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Misligholdte engasjement	Tapsutsatte engasjement	Individuell nedskrivning	Gruppevis nedskrivning
Personkunder	1.236.914	16.635	40.433	4.112	3.484	2.543	
Næringslivskunder	348.932	16.009	40.046	15.713	7.783	15.048	
Sum utlån og garantier	1.585.846	32.644	80.479	19.825	11.267	17.591	3.567
Primærmæringer	188.243	1.224	28.407	0	0	0	
Bygg og anlegg	31.088	4.786	3.577	187	0	0	
Eiendomsdrift, finansiell tj.yt.	31.117	0	0	5.091	0	3.000	
Varehandel, hotell og restaurantdrift	18.420	600	2.292	0	0	0	
Transport, post og telekommunikasjon	11.647	2.120	2.250	0	0	0	
Tjenesteytende virksomhet	7.236	659	1.622	427	3.072	2.575	
Industri og bergverk	46.454	5.544	1.388	10.008	4.711	9.473	
Finans	2.888	0	400	0	0	0	
Øvrige	11.840	1.076	110	0	0	0	
Sum næringskunder	348.932	16.009	40.046	15.713	7.783	15.048	

Tap på utlån og garantier

	2016		2015	
Årets tapskostnader	Tap på utlån	Tap på garantier	Tap på utlån	Tap på garantier
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-6.600	0	2.541	0
+ Periodens endring i gruppevis nedskrivninger	3.506	0	1.437	0
+ Perioden konstaterte tap hvor det tidl. år er foretatt individuell nedskrivning	7.338	0	650	0
+ Periodens konstaterte tap hvor det tidl. år ikke er foretatt individuell nedskrivning	247	1.400	1.170	0
- Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-2.563	0	-59	0
= Periodens tapskostnad	1.928	1.400	5.739	0

	2016	2015
Renteinntekter som ikke er inntektsført.	0	0
Renter på engasjementer som er tapsutsatt utgjør	616	970

	2016		2015	
Endringer i individuelle nedskrivninger	Utlån til og fordring på kunder	Garanti ansvar	Utlån til og fordring på kunder	Garanti ansvar
Individuelle nedskrivninger 1.1.	17.591	0	15.050	0
Periodens konstaterte tap hvor tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-7.338	0	-650	0
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	170	0	623	0
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	49	0	6.603	0
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	518	0	-4.035	0
Individuelle nedskrivninger 31.12.	10.991	0	17.591	0

NOTER TIL REGNSKAPET

Endring i gruppevis nedskrivninger

Nedskrivning på grupper av utlån 1.1	3.401	166	2.072	58
+/- periodens nedskrivning på grupper av utlån	3.477	29	1.329	108
Nedskrivning på grupper av utlån 31.12.	6.878	195	3.401	166

De gruppevis nedskrivninger tar høyde for tap på engasjementer i bankens portefølje, som på balansetidspunktet ikke er identifisert som tapsutsatt. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens låneportefølje ut fra bankens vurdering av risiko for manglende betalingsevne basert på en analyse av av risiko og historiske tapstall. Andre forhold kan være makroøkonomiske forhold, verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

Misligholdte og tapsutsatte utlån	2016	2015	2014	2013	2012
Misligholdte utlån totalt	23.914	19.825	31.663	32.785	43.704
Individuelle nedskrivninger	-6.268	-9.163	-9.400	-3.100	-19.439
Netto misligholdte utlån	17.647	10.662	22.263	29.685	24.265
Øvrige tapsutsatte utlån totalt	7.102	11.267	8.592	27.091	15.257
Individuelle nedskrivninger	-4.723	-8.428	-5.650	-16.000	-5.050
Netto øvrige tapsutsatte utlån	2.379	2.839	2.942	11.091	10.207

Mislighold refererer seg til kunder som ikke har betalt termin på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket innen 90 dager etter at overtrekket oppstod.

Aldersfordeling av misligholdte og tapsutsatte utlån

	Over 3 tom 6 mnd	Over 6 mnd tom 12 mnd	Over 1 år	Sum misligholdte lån	Tapsutsatte lån	Sikkehets-stillelser for misligholdte lån	Sikkehets-stillelser for tapsutsatte lån
31.12.2016							
Privatmarked	4.332	719	3.928	8.979	3.405	7.756	1.677
Bedriftsmarked	7.533	0	7.403	14.936	3.697	9.891	702
Sum	11.865	719	11.331	23.914	7.102	17.647	2.379
31.12.2015							
Privatmarked	1.240	87	2.785	4.112	3.484	3.297	1.756
Bedriftsmarked	188	0	15.525	15.713	7.783	7.365	1.083
Sum	1.428	87	18.310	19.825	11.267	10.662	2.839

Note 6 - Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler

Banken har ingen overtatte eiendeler pr. 31.12.2016

Type eiendel	2016	2015
Overtatt eiendel for videresalg	0	1.500

Note - 7 Obligasjoner, sertifikater og andre rentebærende verdipapirer

Verdsettelse

Bankens beholdning av obligasjoner er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi/markedsverdi på balansetidspunktet. Hele beholdningen er klassifisert som omløpsmidler. Beregningen av virkelig verdi bygger på børskurs og/eller forvalters observerte markedsverdier, og alle papirene er i NOK.

Omløpsmidler	Risikovekt	Bokført verdi	Pålydende verdi	Kostpris	Markedsverdi
Utstedt av det offentlige					
Kommuner	20 %	35.183	35.183	35.183	35.186
Sum		35.183	35.183	35.183	35.186
Utstedt av andre					
Bankobligasjoner	20 %	106.054	106.000	106.329	106.092
Bankobligasjoner - ansvarlig lån	100 %	10.340	10.500	10.543	10.522
Kredittforetak - OMF (1)	10 %	100.656	101.000	100.998	100.976
Øvrige sektorer	100 %	0	0	0	0
Sum		217.051	217.500	217.870	217.589
Sum sertifikater, obligasjoner mv		252.234	252.683	253.053	252.775
Akkumulert nedskrivning 1.1.2016				1.831	
Årets netto nedskr/ reversert nedskr.				-1.012	
Bokført verdi				252.234	
Herav deponert som sikkerhet for lån i Norges Bank		78.736	79.000	78.998	79.055

(1) Banken har, gjennom rammeavtale med Eika Boligkreditt AS, forpliktet seg til å kjøpe nyutstedte OMF`er hvis EBK ikke kan innhente likviditet på annen måte. Likviditetsbehovet til EBK for de neste 12 mnd. er mindre enn enn EBK's likvide midler slik at Grue Sparebank ikke har noen likviditetsforpliktelse ovenfor EBK pr. 31.12.16. Gjennomsnittlig vektet eff. rente på obligasjonsbeholdning pr 31.12.2016 utgjør 1,60 % (31.12.2015: 2,08 %).

Note 8 - Ansvarlig lånekapital i andre foretak

Bokført som sertifikater og obligasjoner:	Pålydende	Bokført
Strømmen Sparebank	2.000	1.801
Helgeland Sparebank	1.500	1.500
Sparebanken Møre	2.000	2.020
Høland og Setskog Sparebank	1.000	1.005
Tolga-Os Sparebank	2.000	2.010
Sparebanken Vest	2.000	2.004

Note 9 - Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning

Verdsettelse

Aksjer klassifisert som handelsportefølje er vurdert til virkelig verdi på balansedagen.

Aksje-/rentefond klassifiseres som omløpsmiddel, og vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Aksjer klassifisert som anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, men nedskrives når virkelig verdi (markedsverdi) vurderes/observeres til å være lavere enn anskaffelseskost.

Spesifikasjon etter grupper:	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Anskaff. kost
Omløpsmidler			
Handelsportefølje	0	0	0
Øvrige omløpsmidler	27.615	28.303	27.615
Anleggsmidler	24.670	46.833	24.670
Sum omløpsmidler og anleggsmidler	52.286	75.136	52.286

Handels- og omløpsportefølje	Resultatført verdiendring	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Anskaff. Kost
Spesifikasjon	Antall			
		0	0	0
Sum handelsportefølje				
Eika Balansert	1.237	0	4.143	4.143
Eika Sparebank	19.780	0	20.000	20.000
Eika Kreditt	3.627	0	3.472	3.472
Sum øvrige omløpsmidler	0	27.615	28.303	27.615

Akkumulert negativ verdiendring 31.12.2016

Nedskr 1.1.2016

Sum omløpsmidler 45 27.615 28.303 27.615

Anleggsmidler	Resultatført verdiendring	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Anskaff. kost
Spesifikasjon	Antall			
Aksjer:				
SPAMA AS	120	0	12	12
Eika Gruppen AS	239.889	0	10.222	10.222
Eiendomskreditt AS	5.750	0	580	580
Eika Boligkreditt AS	2.870.087	0	11.956	11.956
Kvinesdal Sparebank	7.388	0	739	739
Bank ID Norge AS	55	0	87	87
Skandinavisk Data Center AS, Danmark	2.412	0	1.075	1.075
Nedskr 1.1.2016		0		
Sum anleggsmidler	0	24.670	46.833	24.670
Sum aksjer, andeler o.a. verdipapirer med variabel avkast.		52.286	75.136	52.286

Beholdningsendring gjennom året av verdipapirer som er anleggsmiddel

	1.1.2016	Nedskrivn	Reklass.	Tilgang	Avgang	31.12.2016
Anleggsaksjer	25.220	0	0	1.911	578	26.553

Note 10 - Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Faste eiendommer og øvrige varige driftsmidler blir balanseført til anskaffelseskost og fratrekkes årlig ordinære avskrivninger.

Ordinære avskrivninger tilsvarer en lineær avskrivning over det enkelte driftsmiddels antatte levetid.

	Maskiner, inventar transpmidler	Bankbygg, hytte, tomter
Anskaffelseskost 1.1.	4.503	35.461
Årets tilgang	763	0
Årets avgang	-419	0
Anskaffelseskost 31.12.	4.847	35.461
Akkumulerte avskrivninger 1.1.	3.219	18.262
Årets avskrivning	227	1.238
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	3.446	19.501
Bokført verdi pr. 31.12.	1.400	15.960

Avskrivningssatser 15 - 33 % 0 - 5 %

Fast eiendom	Type	Geografisk beliggenhet	Areal m2	Herav utleid areal m2	Balanseført verdi 31.12
Eiendom 1	Bankbygg	Grue	3.200	1.300	13.568
Eiendom 2	Tomt	Grue	-	-	195
Eiendom 3	Hytte	Ringsaker	88	-	1.080
Leide lokaler (bygn.messige påkostn.)	Filial	Åsnes	-	-	1.117
Sum					15.960

Note 11 - Andre eiendeler

Andre eiendeler	2016	2015
Spesifisert på viktigste enkeltposter:		
Minnemynter i bankens eie	0	69
Kundefordringer	0	1.228
Premiefond ved lukking av ytelsespensjonsordning	1.583	2.500
Øvrige interimskonti / kundefordringer	1.277	198
Sum andre eiendeler	2.860	3.995

Note 12 - Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	Gj.sn rentesats	Valuta	2016	2015
Lån / innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0,81 %	NOK	26.778	1.694
Lån / innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0,08 %	NOK	1.159	803
Sum gjeld til kredittinstitusjoner			27.937	2.498
Hervav F-lån Norges Bank		NOK	0	0

Innskudd fra kredittinstitusjoner uten løpetid har flytende rente.

Innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid er Grue Sparebanks skattetrekkskonto (ansattes skattetrekk).

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad gjennom året i prosent av gjennomsnittlig gjeld til kredittinstitusjoner.

Innskudd fra og gjeld til kunder	Gj.sn rentesats	Valuta	2016	2015
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		NOK	1.644.082	1.481.632
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		NOK	72.253	61.821
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	0,92 %		1.716.335	1.543.453

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad gjennom året i prosent av gjennomsnittlig innskudd fra kunder.

Det er ikke stillet sikkerhet for gjelden.

Lov om sikringsordninger for banker pålegger banken å være medlem av Bankenes Sikringsfond. Fondet plikter å dekke tap som en innskyter måtte få på innskudd i banken med inntil 2 mill. kroner av det samlede innskudd. Arlig innbetales en avgift til Bankenes Sikringsfond etter bestemmelser i Banksikringsloven. I 2015 Og 2016 har banken betalt avgift med h.h.v. kr 1,15 mill og 1,18 mill.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Obligasjonslån	Opptatt år	Forfall	Nominell rtr.	Gj.snitt rtr.	Nominell verdi	Underkurs	Gjeld pr. 31.12
NO0010766801	2016	7.6.2019	Nib. + 118 bp	2,26 %	100.000	0	100.000
NO0010777907	2016	7.11.2018	Nib. + 77 bp	1,84 %	100.000	0	100.000

Lånet er i norske kroner, og det er ikke stillet sikkerhet for gjelden.

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad i året i prosent av vektet saldo på obligasjonslånet.

Annen gjeld	2016	2015
Spesifisert på viktigste enkeltposter:		
Bankremisser	302	107
Betalbar skatt	3.660	1.172
Leverandørgjeld og offentlig gjeld og avgifter	683	887
Betalingssystemer	1.669	846
Mottatt erstatningssum rettssak	0	7.300
Annen gjeld, herunder gaver	1.340	1.284
Sum annen gjeld	7.654	11.597

Note 13 - Endringer i egenkapitalen

	Bankens fond	Fond for vurderingsf.	Sum egenkapital	Avsatt til gaver	Sum disponering
Egenkapital 1.1.	275.190	381	275.571		
Disponering av årets resultat	13.171	-18	13.153	1.000	14.153
Egenkapital 31.12.	288.361	363	288.724		14.153

Resultatet etter skatt i % av forvaltningskapitalen er 0,63 % i 2016 mot 0,58 % i 2015. Egenkapitalen målt i % av forvaltningskapitalen er 12,86 % i 2016 mot 14,53 % i 2015

Note 14 - Kapitaldekning

Krav til kapitaldekning er en minimum ansvarlig kapital på 8% av et nærmere definert grunnlag. I tillegg har banken selv en prosess for å vurdere det samlede kapitalbehovet, dette bygger på bankens risikoprofil.

Ansvarlig kapital	2016	2015
Sparebankens fond	288.361	275.190
Fond for vurderingsforskjeller	363	381
Overfinansiert pensjonsforpliktelse, fratrullet utsatt skatt	0	0
Utsatt skattefordel og andre immaterielle eiendeler	0	0
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-8.384	-8.458
Kjernekapital / ren kjernekapital	280.340	267.112

Ansvarlig kapital	280.340	267.112
Myndighetsbestemt kapitalkrav, 8 %	91.755	78.279
Overskudd av ansvarlig kapital	188.585	188.833

Spesifikasjon av bankens beregningsgrunnlag, kapitalkrav og kapitaldekningsprosent

Eksponeringskategori / Beregningsgrunnlag risikotype	Beregningsgrunnlag Eiendeler		Beregningsgrunnlag Utenom balansen		Beregningsgrunnlag totalt	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Stater og sentralbanker	0	0	0	0	0	0
Lokale/reg. myndigheter	7.044	802	0	0	7.044	802
Offentlig eide foretak	0	0	0	0	0	0
Institusjoner	21.260	19.627	0	0	21.260	19.627
Foretak	61.427	69.009	2.334	1.251	63.761	70.259
Pant i fast eiendom	789.858	652.364	32.418	17.750	822.276	670.114
Forfalte engasjementer	20.904	11.686	0	51	20.904	11.736
Obligasjoner med fortrinnsrett	10.080	10.136	0	0	10.080	10.136
Institusjoner og foretak med kortsiktig kredittvurdering	9.818	5.053	0	0	9.818	5.053
Andeler i verdipapirfond	17.615	7.581	0	0	17.615	7.581
Egenkapitalposisjoner	26.717	25.384	5.616	5.660	32.333	31.044
Øvrige engasjementer	54.854	76.037	16.330	8.704	71.184	84.741
Kreditrisiko	1.019.577	877.678	56.698	33.416	1.076.275	911.094
Motparttsrisiko					0	0
Operasjonell risiko					70.659	67.395
Sum alle risikoer					1.146.934	978.489
Kjernekapitaldekning / ren kjernekapitaldekning					24,44 %	27,30 %
Kapitaldekning					24,44 %	27,30 %

Note 15 - Poster utenom balansen

Betingede forpliktelser - garantier	2016	2015
Betalingsgarantier	11.803	11.700
Kontraktsgarantier	2.192	4.739
Lånegarantier Eika Boligkreditt AS	50.964	16.205
Garanti Bankenes Sikringsfond	0	0
Sum betingede forpliktelser	64.959	32.644

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt AS (EBK). EBK har som kriterie at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet (bolig/hytte). Videre må det være avholdt takst av eiendommen, og taksten må ikke være eldre enn 6 måneder på det tidspunkt lånet opptas.

Bankens kunder har pr 31.12.16 lånegjeld på 461,4 mill. kroner hos EBK (pr. 31.12.15: 195,7 mill. kroner).

Garantibeløpet overfor EBK er todelt:

Tapsgaranti - dekker 80% av det tap som konstateres på hvert enkelt lån etter at pantesikkerheter er realisert. Tapsagarantien er begrenset til 1 % av den til enhver tid samlede låneportefølje i EBK, minimum kr 5,0 mill. kroner.

Saksgaranti - Gjelder for hele lånebeløpet i perioden fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern.

EBK har også rett til å motregne eventuelle tap som ikke dekket av tapsgarantien i bankens provisjon i en periode på inntil 1 år etter at tapet oppstod.

Spesifikasjon av garantier til EBK	2016	2015
Tapsgaranti	5.000	5.000
Saksgaranti	45.964	11.205
Sum	50.964	16.205

Alle lån i EBK ligger innenfor 60 % av forsvarlig verdigrunnlag, dvs.godt sikrede boliglån. Restrisiko knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset. Banken har overtatt 2 misligholdte lån fra Eika BoligKreditt i 2016. Bankens utlån gjennom EBK gjelder i all vesentlighet nye lån eller refinansiering, og disse har i all vesentlighet ikke vært bokført på bankens balanse.

Siden lån formidlet til EBK utelukkende er godt sikrede lån, forventer banken lav misligholdssannsynlighet samt at volumet på lån som tas tilbake til egen balanse ikke vil være vesentlig for bankens likviditet. Forutsatt 1 % mislighold i porteføljen, vil dette utgjøre 4,6 mill. kroner. Likviditetsrisikoen knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset.

Banken har en likviditetsforpliktelse overfor EBK, der banken forplikter seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett (OMF-er) utstedt av EBK. Størrelsen på forpliktelsen er beregnet ut fra bankens andel av EBKs utlånsportefølje. Forpliktelsen til banken er EBKs lividitetsbehov for de kommende 12 måneder, beregnet ut fra forfall av obligasjoner i perioden med fradrag for EBKs egen likviditet på måletidspunktet. Forpliktelsen vil bli effektivert hvis EBK kommer i en situasjon der en emisjon av OMF-er må rettes mot eierbankene i Eika-Gruppen AS.

NOTER TIL REGNSKAPET

Forpliktelser	2016	2015
Bevilgede ikke diskonterte lån og ubenyttede rammekreditter	94.872	80.479
Sum forpliktelser utenom balansen	94.872	80.479

	Haircutverdi		
Eiendeler deponert som sikkerhet for F-lån i Norges Bank	NB 2016	2016	2015
Øbligasjoner - se note 8	75.526	78.736	79.582
Sum forpliktelser utenom balansen	75.526	78.736	79.582

Note 16 - Fordeling av inntekt på geografisk område

Inntektene fordeler seg i det alt vesentlige geografisk i samme forhold som den underliggende hovedstol:

	%	SUM	Brutto utlån	Garantier
Hedmark fylke	79,33 %	1.492.422	1.480.668	11.754
Herav Grue kommune	41,75 %	785.474	775.696	9.778
Landet for øvrig (*)	20,67 %	388.839	335.633	53.205
Utlendet	0,00 %	0	0	0
SUM	100,00 %	1.881.261	1.816.301	64.959

(*) Garantier under "Landet for øvrig" gjelder i det alt vesentlige Eika Boligkreditt AS.

Note 17 - Spesifikasjon av provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester

	2016	2015
Betalingsformidling	3.046	2.532
Verdipapirromsetning/ forvaltning	703	641
Forsikringsprovisjon	4.439	3.587
Provisjon Eika Boligkreditt AS	1.385	1.763
Andre provisjoner og gebyrer	769	670
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	10.341	9.193

Note 18 - Andre driftsinntekter

	2016	2015
Andre driftsinntekter	1	1
Sum andre driftsinntekter	1	1

Note 19 - Lønn og generelle administrasjonskostnader

	2016	2015
Årets kostnader knyttet til rentesubsidiering av lån til ansatte utgjør	81	75

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Maksimalt lån til ansatte med rentesubsidiering er kr. 1 mill. pr. ansatt. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom lånerente og myndighetenes normrente, og blir fordelsbeskattet på den ansatte. Beløpet er ikke ført som kostnad i regnskapet, men rentesubsidieringen reduserer bankens renteinntekter tilsvarende.

Note 20 - Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser - antall ansatte

Antall ansatte ved årets slutt er 24 Det er for året totalt utført 22,2 årsverk.
Obligatorisk tjenestepensjon (OTP) er pliktig. Bankens ordning tilfredsstiller kravene.

Fondbaserte forpliktelser/sikrede ytelser

Fra og med år 2016 er alle ansatte tilsluttet innskuddsbasert pensjonsordning ved at den ytelsesbasert ordningen er avsluttet. Den regnskapsmessige virkningen av overgangen i 2015 er en negativ pensjonskostnad på kr. 4,1 mill. gjennom resultatføring av aktuarmessig beregnet pensjonsgjeld. Det er i 2016 resultatført premie til innskuddsordningen på kr. 1.078.120

Ny AFP - ytelsesbasert flerforetaksordning

Ny AFP- ordning er etablert med virkning fra 01.01.2011. Den nye ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonering, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP- ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år.

Den nye AFP- ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosentsats av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingen kostnadsføres løpende, og ingen avsetning foretas i regnskapet. Det er ikke fondsoppygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende år.

Avtale med banksjef - ikke sikret forpliktelse

Banksjef har ingen spesiell ordning, og det foreligger ingen øvrige uforsikrede ytelsesbasert pensjonsordninger pr 31.12.2016.

Note 21 a - Ytelser til ledende personer

Banken benytter ikke aksjeverdibasert godtgjørelse.

Ledende ansatte og tillitsvalgte	2016	2015
Lønn og annen godtgjørelse til banksjef, inkl prestasjonslønn (*)	1.090	853
<i>Godtgjørelse til styrets medlemmer består av styrehonorar/møtgodtgjørelse:</i>		
Wenche Engen Leder	90	72
Styrets øvrige medlemmer	253	196
Sum for styret	343	268
Godtgjørelse til medlemmer i forstanderskap og valgkomite	93	69

(*) banksjef får andel av prestasjonslønnlønn på lik linje med øvrige ansatte (likedeling), som utgjorde kr 25.000 pr årsverk for 2016.

Banksjef har ingen spesiell ordning.

Note 21 b - Lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer mv.

	2016		2015	
	Lån	Garanti	Lån	Garanti
Ansatte				
Banksjef	1.000	0	1.000	0
Øvrige fast ansatte	21.201	0	24.752	0
Sum ansatte	22.201	0	25.752	0
Styret				
Wenche Engen Leder	298	0	390	0
Styrets øvrige medlemmer	6.958	0	4.116	0
Sum styret eks. ansattes representant	7.256	0	4.506	0
Til nærstående av samlet styre og banksjef	25.031	0	8.636	0
Forstanderskapet (25 medlemmer):				
Erik Furulund Formann	0	0	0	0
Øvrige medlemmer av forstanderskapet	10.321	0	10.510	0
Sum forstanderskapet (*)	10.321	0	10.510	0

(*) Lån til 4 ansatte repr inngår ovenfor i lån til øvrige ansatte. Vilkår for lån og garantier er gitt på standard vilkår og/eller generelle vilkår som gjelder alle ansatte.

Note 22 - Spesifikasjon av andre driftskostnader

	2016	2015
Kontingenter/avgifter	316	269
Vedlikehold anleggsmidler	650	302
Revisjonshonorar inkl mva	356	421
Kostnader kredittopplysning og inkasso	322	364
Kostnader Eika Gruppen As	5.445	4.571
Andre driftskostnader	1.554	1.534
Sum andre driftskostnader	8.644	7.461

Spesifikasjon av revisjonshonorar inkl mva:

Lovpålagt revisjon	269	225
Andre attestasjonstjenester	0	0
Skatterådgivning	25	25
Andre tjenester utenfor revisjon	63	171
Sum revisjon og bistand inkl mva	356	421

Note 23 - Skattekostnad

Skattekostnaden består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/utsatt skattefordel.

Betalbar skatt:

Betalbar skatt utgjør 25 % av skattepliktig resultat samt 0,15 % formueskatt. Det skattepliktige resultat vil avvike fra det regnskapsmessige resultat gjennom permanente forskjeller og midlertidige forskjeller. Permanente forskjeller består av ikke fradragsberettigede kostnader og/eller ikke skattepliktige inntekter. Midlertidige forskjeller er forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige periodiseringer, som over tid vil utlignes.

Utsatt skatt/utsatt skattefordel:

Utsatt skatt og utsatt skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier.

Den del av utsatt skattefordel som overstiger utsatt skatteforpliktelse skal balanseføres når det er sannsynlig at banken vil kunne nyttiggjøre seg fordelene gjennom fremtidige fradrag i skattepliktig inntekt. Skattesatsen baseres på 25 %.

Kostnaden i resultatregnskapet korrigeres for evt. avvik i fjorårets beregnede skatt og den endelig utlignede skatt.

Betalbar skatt er beregnet som følger:	2016	2015
Regnskapsmessig resultat før skattekostnad	17.533	15.153
Permanente forskjeller, inkl fritaksmetoden	-4.126	-9.087
Endringer i midlertidige forskjeller ekl. Fremførbart underskudd	-647	1.795
Skattepliktig inntekt før anvendelse av fremførbart underskudd	12.760	7.861

NOTER TIL REGNSKAPET

Inntektsskatt	3.190	287
Formueskatt	470	885
Betalbar skatt	3.660	1.172
For mye (-)/for lite avsatt fjoråret	-442	17
Endring i utsatt skattefordel	162	2.934
Årets skattekostnad	3.380	4.124

Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet som følger:	31.12.2016	31.12.2015	Endring
Positive (skatteøkende) midlertidige forskjeller			
Gevinst- og tapskonto	0	13	13
Overfinansiert pensjonsforpliktelse	1.583	2.500	917
Sum positive forskjeller	1.583	2.513	930

Negative (skattereduserende) forskjeller som kan utlignes:			
Driftsmidler	-188	-314	127
Nedskrivning verdipapirer	-819	-2.270	1.451
Sum negative forskjeller	-1.007	-2.584	1.577

Grunnlag (- utsatt skattefordel)/utsatt skatt før fremførbart underskudd	576	-71	-647
---	------------	------------	-------------

Fremførbart underskudd	0	0	-8.562
------------------------	---	---	--------

Grunnlag (- utsatt skattefordel)/utsatt skatt	576	-71	
--	------------	------------	--

Utsatt skatt/(- utsatt skattefordel) 25%	144	-18	-162
---	------------	------------	-------------

Uavhengig revisors beretning

Grue Sparebank

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Grue Sparebanks årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen og redegjørelsen om samfunnsansvar, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den andre informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen.

Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

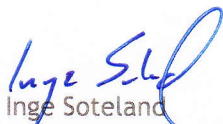
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsen om samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Mandal, 26. januar 2017
BDO AS

Inge Soteland
statsautorisert revisor

GRUE *spare*BANK

Kirkenær

Postboks 93

Solørveien 1048

2261 Kirkenær

Telefon 62 94 91 00

Telefaks 62 94 91 01

Flisa

Kaffegata 9

2270 Flisa

Telefon 62 94 91 00

Telefaks 62 95 05 00

epost@gruesparebank.no

www.gruesparebank.no

GRUE
*spare*BANK

Gærbra bank fær vanli' fælk

En alliansebank i **eika.**